

ekmek ve gül

Organize işler'e karşı
'organize direniş'

3

'Özgür toprak'ın yerli
savunucusu: Dolores

11

Halklar ayakta,
kadınlar en önde!

12

Ne işimiz var orada?

15

krize
şiddete
eşitsizliğe karşı
**GÜCÜMÜZ
BİRLİĞİMİZ**

Sanki bu ülkenin gerçeği Güllüler değilmiş gibi...

İÇİNDEKİLER

'Organize işler'ekarşı'organizadirenış'.....3	Sevda Karaca
'Kadın dayanışmasıyla yalnız olmadığımı'.....5	Handan Apaydın
İsmimi de hayatımı da dernekle değiştirdim.....5	Zeynep Kaya
'Yılların emeğini bırakıp bir valizle çıktım evden'...6	Adile Doğan
Kaderimse çekmem, değiştirim.....7	Nurten Sönmez
Şiddet daha görünür ama cezasızlık.....7	Hande Köse
İÇİMİZDEN BİRİ.....8	Nevruz Mersin
FİLM.....9	Hatice Yıldız
Kadına yönelik şiddet sadece kadınların.....10	Aysun Doğan
Kadınların başarı hikayelerinin hatırlattıkları.....10	Olcay Üzak
TARİH.....11	Müslime Karabatak
SINIRLARIN ÖTESİNDE.....12	Fulya Alikoç
Arzu.....14	Meltem Teker
Kadınlar savaşı istemiyor.....14	Neslihan Kar
Ne işimiz var orada?.....15	Ayşe Öz
'Silaha para harcamasınlar, ücretleri'.....15	Yasemin Öztürk / Eren Aktaş
KİTAP.....16	Hatice Kapusuz
Geç gelen adalet, adalet midir!.....17	Berfin Güler / Melek Atasoy
Adımı ara.....17	Birgül Aktaş Kılıç
SAĞLIK.....18	Uzm. Dr. Sanem Bilgili
Bir garip iş ilanı: Boy, kilo basen ölçüleriniz?..... 19	Gül Demir
Deprem yoksul kadınları da vurdu.....19	Eda Türeoğlu
Alinsize hastaneyemeği!.....20	9 Eylül Hastanesi'nden bir işçi
Bakkallıktan McDonalds'ta işçiliğe uzanan.....20	Hasret Kanat
Kadın öğrenciler: Eğitim hakkımız, burs.....22	Aydın Üniversitesi Ekmek ve Gül Atölyesi
Tesettürlü kadınlar tacize uğramaz mı?.....22	Aydın Üniversitesi'nden Bir Öğrenci
Onagöre işbulacaksınız!.....22	Ataşehir Kız Öğrenci Yurdu'ndan Bir Öğrenci
MEKTUBUMUZ VAR.....23	
Gülten Akın.....24	

Güllü, 30 yaşındaydı. En büyüğü 13 yaşında, üç çocuk annesi bir kadındı. Demek ki daha reşit olmadan evlendirilmiş. Onu tanıyanlar hayatının işkenceyle geçtiğini anlatıyor. Anlatmasalar da bilirdik, işkenceyle biten bir hayatın işkencesiz yaşanmadığını bilecek kadar tanışız çünkü kadın hikayelerine, parçasıyız... Kocasının, üzerine bir bidon benzin dökerek yaktığı Güllü'nün son anlarını, katilin aynı annesi gibi yakmaya çalıştığı 13 yaşındaki kızı anlatıyor: "Annem yemek hazırlayacaktı. Ekmek yoktu, annem komşuya para almaya gitti. Parayı aldı, eve döndü. İki kardeşimi fırına ekmek almaya gönderdi. Sonra babam geldi. Babam ondan para istedi. Annem ve babam tartıştılar. (...) Sonra ambulans geldi"...

Bu olaydan tam 20 gün önce katili Güllü'nün boğazına dayamış bıçağı, Güllü yaralı halde polise gidip şikayet ettiğinde, önce gözaltına alıp aynı gün serbest bırakmışlar karakoldan... Kadını göz göre göre ölüme gönderen polis, yargı, sosyal hizmetler ve bilim devlet organı eşlik etmiş katile yani, Güllü'nün üzerine dökülen benzinin ateşini harlamış göz göre göre!

Bir kadın cinayetinden memleket tablosu çıkıyor işte;

Küçük yaşta evlendirilip, 3 çocuk doğuran, ailesini tarım işçiliği yaparak geçindiren Güllü'nün iki ekmek için komşudan borç almak zorunda kaldığı yoksulluk...

Eziyetle geçen yaşamında yoksulluk ve tutunacak bir dal bulamamışlığı yüzünden işkencelere katlanmak zorunda kalışı...

Kimbilir kaç kere canıyla sınanıp sonucunda yara bere içinde polise gittiğinde, katilin pohpohlanarak eve gönderilmesi...

Tam da Emine Bulut'un 'ölmek istemiyorum' çığlığının infial yarattığı günlerde, bir kadının boğazını keserek yaralayan müstakbel katilin elini kolunu sallayarak bırakılması...

Kadınları yakanların elindeki ateşin fitilini "fitrat"la tutuşturanlar, cezasızlık ve erkeklik indirimleriyle ateşi körükleyenler, gericilikle ve pohpohlanan erkek egemenliği ile tüm kadınları ateş hattının orta yerine atanlar kadın cinayetlerine

karşı acil önlem taleplerine kulak tıkarken, acil bir yargı paketiyle neyi acilen yasalastırıyorlar, biliyor musunuz?

Sanki bu ülkenin gerçeği Güllüler değilmiş gibi, "ülkede evlenme yaşı çok yükseldi, boşanmalar çok arttı, kadınlar da en küçük mesele için hemencecik polise başvuruyor, şiddetin önlenmesi yasası da kadınları şımarttı, kadınlar boşanmayı kolay gerçekleştiriyor, erkekler nafaka yüzünden, küçük yaşta kızlarla evlendikleri için mağdur oluyor, bu mağduriyete bir son vermek gerekiyor" diyenlerin isteklerini... Nafaka hakkının kısıtlanması ve çocuk istismarına evlilikle af getirilmesi Kasım ayında 2. Yargı Paketiyle birlikte yasalastırılacak!

Daha 3 gün önce KADAV açıkladı; kadınların şiddet dolu evliliklerini bitirmek için açtıkları davaların masrafları, ödenen yoksulluk nafakasından fazla!

Boşanma davalarında mahkemelerce verilen nafaka miktarının ortalaması sadece 370 lira! Nafaka ödemesi gereken erkeklerin yüzde 50.7'si ise bu parayı hiç ödemiş! Üstelik araştırma da gösteriyor ki şiddet gördükleri için boşanma davası açan kadınlar, bir an önce şiddetten kurtulmak, can güvenliklerini sağlamak ve eşleriyle ilişkilerini koparmak için nafaka istemiyorlar.

Biliyoruz ki mesele zaten 370 lira değil! Mesele, nafaka hakkını da engelleyerek kadınları geçinebilme kaygısıyla şiddet dolu evliliklere mahkum etmek! Ve

ne yazık ki biliyoruz ki bu, daha fazla kadın cinayetine davetiye çıkarmak demek!

Kadınların ekonomik, sosyal, kültürel hakları, eğitim ve sağlığa erişim hakları, istihdam hakları güvence altına alınmadan şiddetten uzak bir hayat kadınlar için hayal!

Tam da bu nedenle sözümüz "Kriz, Şiddet, Eşitsizliğe, Savaşa Karşı Gücümüz Birliğimiz!" Bu sözü büyütme, öfkemizi biriken bir değiştirici güce dönüştürme elimizde!

Dergimizin sayfalarında kadınların anlattıkları da bu sözü sahiplenen kadınların ne kadar çok olduğunu gösteriyor. Krizin derinleştiği eşitsizlik ve şiddeti, savaşın görünmezleştirdiği sorunlarımızı yaşadığımız her alanda görünür kılmak, daha da ötesi çözüm için bir araya gelmek en büyük hedefimiz. Mahallelerde, işyerlerinde, okullarda, atölyelerde, derneklerde, kent meydanlarında buluşan kadınların birlikte söyleyeceği her söz, yapacağı her etkinlik, taleplerini bağırabilecekleri her eylem, canımıza bir nebze değer vermeyenlere karşı verdiğimiz can mücadelesini güçlendirecek. Bu mücadele dünyayı değiştirecek!

Biliyoruz; çünkü dünyanın dört bir yanında neoliberalizme, yoksulluğa, eşitsizliğe, rantçı yağmacı hükümetlere karşı yükselen halk hareketlerinin en önünde yer alan kadınlar da daha düne kadar biriken bunca sorun karşısında kendilerini çaresiz hissederken, patlayan tepkilere kendi sözlerini ve taleplerini de ekliyor, güçlenen halk hareketlerinin büyüttüğü özgüvenle başka bir dünyayı kurmanın çok da uzak bir hayal olmadığını bize de hissettiriyorlar. Kendimizi güçlü, hayallerimizi gerçek kılmak için bize lazım gelen bir mucize değil, hareket. Hayatın esikisi gibi devam etmeyeceği bir çokluk hissine kavuşmak...

Biz çokuz... Bu ülkede Güllüler gibi yaşayan ama Güllü kaybettiğimiz son kız kardeşimiz olsun isteyenler olarak, çokuz biz...

Hadi, bu 25 Kasım'a kadar gücümüzü birleştirelim, elimiz uzanınca bize katılacak çok kız kardeşimiz olduğunu bilerek, bir tek kız kardeşimizi bile elsiz, sözsüz bırakmayarak...

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli

Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Cemal Dursun

Genel Yayın Yönetmeni: Fatih Polat

Sorumlu Yazışları Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz

Dağıtım AŞ

İstanbul Baskı: Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62

Adana Baskı: Arslan Güneyoğlu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA

'ORGANİZE İŞLER'E KARŞI 'ORGANİZE DİRENİŞ' OLANAKLAR HAYATIN İÇİNDE!

Sevda KARACA

Sınır ötesine savaş, uluslararası alanda beş kuruluşluk itibarının kalmaması, seçilmişler yerine kayyum, işsizliğin ve yoksulluğun derinleşmesine neden olan ekonomik kriz, ne yaparsa yapsınlar istedikleri biçimde raya sokamadıkları, sürekli paketlerle yama yapılan başkanlık sistemi, tüm gizleme çabalarına rağmen yandaş anket şirketlerinin rakamlarına bile yansıyan oy kayıpları...

Tüm bu ağır ve büyük gündemler içinde, ne yapılırsa gündemden düşmeyen en önemli konuların başında geliyor kadına yönelik şiddet...

Sokak ortasında yakılan, boğazına bıçak dayanan, çocukların gözleri önünde bedenleri parçalanan, doğum yaptığı hastane odasında kurşunlanan, kopya çekilmesine izin vermediği için okul koridorunda onlarca kez bıçaklanan, plazaların tepesinden atılan... Akla ve vicdana sığmayan türlü şekillerde canından edilen, edilmek istenen kadınların hikayeleri hiçbir "büyük meselenin" arkasında kaybolmadan her gün her saat karşımıza çıkıyor. Bu vahşi cinayetlerin, cinayet girişimlerinin devamında yaşanan "adalet katli" de bu vahşetin gündemden hiç düşmemesinde, katlanarak artmasında pay sahibi elbette. Tecavüz sonuçlanmadı indirimi, bir anlık öfke indirimi, erkekliğine laf söyledi indirimi, kravat indirimi, "ama kadın da hak etmiş" indirimi...

Kuşa çevrilen cezaların bir bakıma sonradan gerçekleşecek cinayetlere yol verdiğini bilmenin kalmadığı ülkede topyekün öfke halinde yaşam sürdürmeye çalışıyoruz. Saldırıların bu vahşi biçimleri kadınların bedenleri ve ruhları üzerine gündelik saldırıların marjinalize edilmesi, "görünmezleşmesi" sonucunu da doğuruyor bir yandan. Kadınların benlik algısını parçalamaya ve onlar üzerinde kontrol kurmaya yönelik ritüelleşmiş fiziksel ve duygusal saldırılar önemsizleşebiliyor, büyük bir vah-

Bir yanda artan ve vahşileşen şiddet, kadınları yok etme üzerine kurulu organize işler, diğer yanda ise toplumun, özellikle de kadınların şiddeti ve şiddetle "itaatkarlaştırmayı" kabul etmediğini gösteren veriler:

şetin nesnesi haline gelmeyen kadınların yaşadığı gündelik şiddet "şok olaylar" silsilesi arasında duyarsızlaşma handikapında boğuluyor.

İşin aslı şu ki, ne kadın cinayetlerinin ne de çocuk istismarının gerçek boyutunu bilmiyoruz. Çünkü bu kayıtları tutmakla yükümlü kurumlar, gerçek bir veri kaynağı oluşturmaya bile ayak sürüyor, bu türden toplumsal sorunların araştırılması bile engellenmeler çalışılıyor. İşte daha geçen gün Ada-

let Bakanlığı, 2018 yılına ait suç verilerinin istatistiklerini yayımlamayıp, üstüne bir de 2002 ve 2017 yılları arasındaki ayrıntılı verileri de erişime kapattı. Devletin birincil görevlerinden olan veri tutma ve bu veriler ışığında politikalar hayata geçirme işini yapmadığını ise biliyoruz; Aile Bakanlığı'nın daha önce kadına yönelik şiddetle ilgili yaptırdığı bilimsel araştırmayı "sonuçlarını beğenmediği için" kamuoyundan sakladığını da...

YA ŞİDDETLE YA RIZAYLA!

Bir yandan da koruma mekanizmalarının ortadan kaldırılması, polis-adliye-mahkeme aşamalarında tecavüz suçlularını ve katilleri elbirliğiyle aklamak için soyunulan "görev adamlığı", medyada ilahiyatçı bilirkişi olarak konuşan kafaların din adına "cinsel rejim" düzenleyici fetvaları, devletin en üst yöneticilerinin kadınları ve bedenlerini aşagılıyıcı kelimeleri, nafaka hakkının ortadan kaldırılması ve kız çocuklarının kendilerine tecavüz edenle evlendirilmesinin yolunu açan yasa taslağının Meclise ısrarla getirilmesi... Bütün bunlar aslında iktidarın hamlelerinin organize bir karakter taşıdığını gösteriyor.

Bu "organize işler", kadınları "itaatsizlikten" şiddetle vazgeçirmeye çalışmanın bir yöntemi. Kimi zaman bizzat şiddetin hedefi haline getirerek, kimi zaman ise bu organize işlerle yıldırarak, umutsuzlaştırarak, çıkacak kapı bırakmayarak kadınları "yurttaşlık haklarından", bireysel varlıklarını gerçekleştirme olanaklarından "rızaıyla" vazgeçirmeye çalışıyorlar. Çalışma hayatının ve toplumsal alanın neoliberal bir vahşet alanı olarak dizayn edilişleriyle birlikte düşünüldüğünde; bu organize işlerin sonucunda emekçi sınıfların kadınlarından beklenen, "evi ev yapan sosyal hakların ortadan kalkmasına rağmen evden geriye kalan dört duvarın sorgusuz sualsiz bekçiliğini yapmak, talep beyan ederek bölüşüm sistemine çomak sokmamak ve nihayet bütün bireysel ve yurttaşlık haklarından vazgeçerek bir lokma bir hurkayla idare edebilmeyi öğrenmek" oluyor.

Bu hayatta kalma savaşında hoşnutsuzluk ve tepkiler birikiyor. Bu tepkilerin kapitalist köleliğin temellerine yönelme ihtimalini ötelemek için şiddetle hedef alınan kadın bedeni, erkeklere sunulmuş bir "ganimete" dönüştürülüyor. Kadını bir kurban haline dönüştüren bu süreçte, erkek de kadına yönelik organize şiddetin kullanışlı ve izinli tetikçisi haline geliyor*. ▶ ▶ ▶

EN TEMEL SORUNLAR: ŞİDDET, KRİZ, EŞİTSİZLİK

Kadın düşmanlığına dayanan otoriter rejimlerin hedefi şiddetle kadınları ve bittabi tüm toplumu susturmak olduğu halde, tam tersinden bambaşka direniş örnekleri yarattığını biliyoruz. Durduk yere de olmuyor, arkasında hem bugünün dünyevi gerçekleri hem de tarihin birikimi var. Kamuoyu araştırmalarından verilerle açayım ne demek istediğimi.

Kadir Has Üniversitesinin düzenli olarak yaptığı Toplumsal Cinsiyet Algısı Araştırması, son 3 yılın değişimlerini çarpıcı rakamlarla ortaya koyuyor: “Kadınların en temel sorunu nedir?” sorusuna kadınıyla erkeğiyle bu ülkenin insanların verdiği ilk cevap “şiddet.” 2016’da yüzde 53, 2017’de yüzde 55, 2018’de yüzde 62, 2019’da yüzde 60 oranında kadınların toplumda yaşadığı en büyük sorunun şiddet olduğu ifade ediliyor. (2019’daki 2 puanlık azalış, kriz nedeniyle yaşanan işsizlik ve yoksulluğun artmasıyla birlikte bu sorunları ilk sırada görenlerin artışından kaynaklanıyor.)

Bu yıl katılımcılara ilk kez sorulan “aile ve ülke ekonomisinin değerlendirilmesi” sorularına verilen cevaplarda kadınlar hem aile hem de ülke ekonomisine dair erkeklere kıyasla daha endişeli görünüyor. “Şu an Türkiye’nin içinde bulunduğu ekonomik durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna kadınların yüzde 47’si, erkeklerin yüzde 44’ü “çok kötü” yanıtını veriyor.

Yıllar içinde şiddetin boşanma için yeterli bir sebep olduğu, aile bütünlüğü ve düzeni için göz ardı edilecek bir durum olmadığı düşüncesine destek oranı artmış durumda. Araştırmaya katılanların yüzde 72’si aile içi şiddetin, boşanmak için yeterli bir sebep olduğu konusunda fikir birliğinde. “Bir erkek, ailesinin dirlik ve düzeni için zaman zaman şiddete başvurabilir” diyenlerin oranı 2016’da yüzde 14’ken 2019’da yüzde 5’e kadar düşmüş. “Ailenin devamı için gerekirse aile içi şiddet görmezden gelinmelidir” diyenlerin oranı 2016’da yüzde 18’ken, 2019’da yüzde 8’e kadar düşmüş durumda.

“Kadın-erkek eşitliği” ise gündelik hayattaki temel görünümüne yönelik bir “talep” olarak ortaya konuyor: “Kadın ve erkek aynı imkânlara sahip olmalıdır” diyenler 2016’da yüzde 74 iken, 2019’da oran yüzde 87’ye çıkıyor. “Aynı işte çalışan kadın ve erkekler eşit ücret almalıdır” diyenlerin oranı 3 yılda yüzde 61’den yüzde 81’e çıkıyor. “Kadın-erkek hak eşitliğini sağlamak devletin temel görevlerinden biridir” diyenlerin 2016’daki oranı yüzde 66

iken, 2019’da yüzde 84’e yükseliyor.

SORUMLULUĞUN BAŞLADIĞI YER

Bir yanda artan ve vahşileşen şiddet, kadınları yok etme üzerine kurulu organize işler, diğer yanda ise toplumun, özellikle de kadınların şiddeti ve şiddetle “itaatkarlaştırmayı” kabul etmediğini gösteren veriler. Bir çelişki gibi görünen bu verili gerçeklerin

arkasında aslında maddi olguların iç içe geçmişliği var...

Toplumsal gerçekliği her gün yansıyan vahşi cinayet haberlerinin yarattığı umutsuzlukla değil, toplum mühendisliğine dayanan “organize işlere” rağmen tersinden bir yaşamı arzu ettiğini alenen beyan edenlerin, talep edenlerin çokluğuyla, direnç noktalarıyla değerlendirilmemiz

gerekiyor. Türkiyeli kadınların haklarını somut olarak kullanabilmek için mücadele verdiğini, bunun maddi temelleri olan tarihsel bir süreç olduğunu ve geri çevrilemeyeceğini bilmek ama bu maddi temeller üzerinden yaşadığı memnuniyetsizliği henüz politik bir örgütlülüğe, bilince dönüştürememiş toplumsal gerçekliği de görmek gerekiyor. Bizim sorumluluğumuzun başladığı yer tam da burası. Çelişkileri iyi okumak, sonuçlar çıkarmak, doğru müdahaleleri yapmak ve kadınların canları pahasına gösterdikleri direnci örgütlü bir bilince, organize bir direnişe çevirmek bizim işimiz...

Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü olan 25 Kasım’a kadar yapacağımız her iş, atacağımız her adım, kadınlarla yaptığımız her buluşma, konuşacağımız her konu bu uzun soluklu işimizin gereklerini yerine getirme noktasında “tarihi” bir çentik olacak. Tam da bu nedenle birbirine bağlı meseleleri birbirimize bağlanarak, bir araya gelerek tartışmak, anlamak ve çözmek için kurduğumuz: Krize, şiddete, eşitsizliğe, savaşa karşı #GücümüzBirliğimiz!

* *Nuray Sancar, Kadınlığın Yazılı Tehciri, <http://yenie.net/kadinligin-yazili-tehciri/>*

DERİNLEŞEN ÇELİŞKİLER

Son bir aydır “Krize, Şiddete, Eşitsizliğe Karşı Gücümüz Birliğimiz” diyerek yürüttüğümüz çalışmada yan yana geldiğimiz kadınlarla şiddeti önlemenin yolunun kadınları ezen, ikincilleştiren eşitsizliğe karşı mücadeleden geçtiğini, kadınların ekonomik, sosyal, hukuksal haklarının garanti altına alınmadığı bir düzende şiddetin önlenemeyeceğini, kadınların şiddet karşısında güçlü olabilmesi için yalnızca kâğıt üstündeki haklarımıza sahip çıkmakla kalmayıp bu hakları kullanabilmenin koşullarına ilişkin somut taleplerde bulunmak olduğunu tartışıyor, konuşuyoruz. Bu tartışmalarda gündelik yaşamın giderek daha zorlaşmasıyla iktidar politikaları arasındaki bağ açık bir biçimde kuruluyor.

Daha önce ülke siyasetinin çeşitli dönemeçlerinde açığa çıkan, bugün yürüttüğümüz bu çalışmayla bir kez daha gördüğümüz somut bir durum var: Tüm kadınlar şikayetçi ve öfkeli, ama durumu değiştirmek için birlikte hareket etmeye açık bir tutum sergileyenlerin profili bize bir şey anlatıyor.

Hatırlarsınız, referandum sonrası çıkan tabloda en çok büyük kentlerde -bir bakıma çalışma yaşamına daha çok dahil olabildikleri yerlerde kadınların “hayır” oyu kullandığını görmüştük. Benzer bir biçimde yerel seçimlerde de durum böyledi. Özellikle işçi havzalarında kadınların kocalarına, babalarına, ağabeylerine, patronlarına rağmen farklı oy kullanacaklarını ifade ettiklerini görmüştük.

Kadınların bu “hayır”ında içine itildikleri çalışma ve yaşam koşulları, süreklileşen baskılar, geleceğe ilişkin kaygıların da büyüttüğü değişim ölemi, kendilerine vadedilenlerle gerçekte yaşadıkları arasındaki derin çelişki de çok etkili. Krize, şiddete, eşitsizliğe karşı bu yılın başında başladığımız, 8 Mart sürecinde yüzlerce işçi kadınla buluşmalar gerçekleştirdiğimizde ise 25 Kasım vesilesiyle devam ettirdiğimiz çalışmaların gösterdikleri de bu çelişkilere işaret ediyor. Şiddetin, bugün yaşamın tümünden güvensizleştirilmesiyle, ağırlaşan yaşam koşullarıyla, ücret eşitsizliğiyle, hiçbir sosyal haktan yararlanamamakla, hatta bu haklara erişmenin haklardan feragat etmeyi gerektirdiği koşullarda yaşamakla, iktidarın sınıf karakteri ve muhafazakarlıkla daha önce hiç olmadığı kadar bağlantılı bir görünümüne kavuştuğunu daha somut konuşabildiğimiz bir tablo da var karşımızda.

'Kadın dayanışmasıyla yalnız olmadığımı anladım'

Handan APAYDIN
Ankara

Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği'nde tanıştığımız T.K., birçok kadın gibi zorluklarla mücadele etmiş ama yolumuzun kestiği derneğimizde kadın dayanışmasıyla güçlenmiş bir kadın.

Yaşam mücadelesini ve hayata yeniden nasıl tutunduğunu Ekmek ve Gül'e anlattı. Sekiz yıl süren nikahsız birlikteliğinden 2 ve 7 yaşlarında çocukları olan T.K.'nin, "eşim" dediği adam kendisinden yaşça oldukça büyük ve başka üç çocuğu daha var.

T.K. hep beraber yaşadıkları evde yollarca gördüğü eziyeti şöyle anlatıyor: "Sürekli beni evden kovup, 'Burası bizim evimiz. Sana yer yok' diye bana sı-

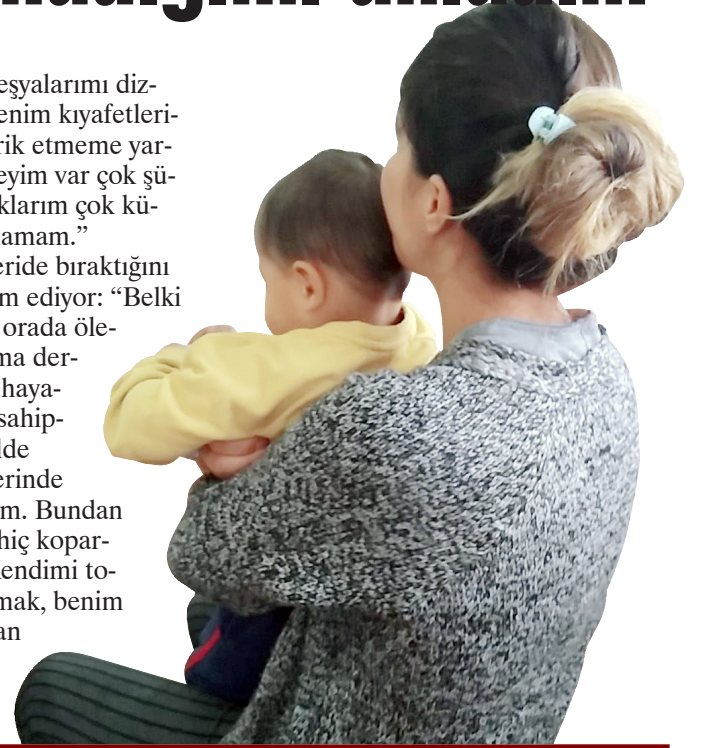
ğıntı muamelesi yapıyorlardı. Eşim de içki içip bana şiddet uyguluyordu." Adam işlediği bir suçtan 20 sene ceza alınca T.K. de şiddet gördüğü o evden ayrılmış; "Yaşadıklarım daha fazla dayanamayıp, çocuklarımı alıp evden hiçbir şey almadan ayrıldım. Nikasızdım zaten. Bir otele yerleştim. Devletten çocuk parası alıyordum. O parayla otellerde kalarak bir müddet idare ettim" diye anlatıyor kaçış hikayesini.

DERNEK HAYATIMI DEĞİŞTİRDİ

T.K., çocuğunun öğretmeninin yaşadığı zorlukları öğrenmesi ve Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği'ne yönlendirmesiyle hayatının tümünden değiştiğini söylüyor: "Dernekle tanışmamla birlikte her şey çok değişti. Artık bu derneğin yardımıyla kendi ayaklarım üzerinde durabileceğimi biliyorum. Ev

tutmama, evimin içine eşyalarımı dizmeme, çocuklarımın, benim kıyafetlerime kadar her şeyi tedarik etmeme yardım ettiler. Şu an her şeyim var çok şükür. Tek sorunum çocuklarım çok küçük olduğu için çalışmamam."

Kötü günleri artık geride bıraktığını anlatan T.K. şöyle devam ediyor: "Belki o evden ayrılmayıp orada ölecektim, bilmiyorum. Ama dernekle tanıştıktan sonra hayatım değişti. Kadınların sınırsız olmadığını, her şekilde kendi ayaklarımızın üzerinde durabileceğimizi anladım. Bundan sonra dernekle bağımlı hiç koparmamaya çalışacağım. Kendimi topladıktan sonra çalışmak, benim gibi yardıma ihtiyacı olan kadınlara yardım etmek istiyorum."

İsmimi de hayatımı da dernekle değiştirdim

Zeynep KAYA
Ankara

Babam adımı "Döner" koymuş, "Bir daha kızım olmasın, erkek çocuğum olsun" diye. Şimdi adım, kendi istediğim gibi, Zeynep. 34 yaşındayım. Biri 12, diğeri 8 yaşında iki kız annesiyim. 13 yıldır evliydim, boşanma aşamasındayım. 13 yıl boyunca baba evine defalarca gitmeme rağmen, "Yuvana sahip çık", "Olsun, idare et", "Sabret" dediler. Bir defasında canıma tak etti, çocuklarımı bırakıp, sığınmaevine gittim. Boşanma davası açtım. Çocuklarım cam kemik hastası olduğu için ve büyük kızım Sultan'ın bacağına kırıldığını duyunca dayanamayıp geri dönmek zorunda kaldım. Aynı durumları yaşamaya devam ettim. Eşim, bir hafta boyunca "İşe gidiyorum" diye her gün evden çıkıp, akşam her zaman ki gibi eve geliyordu. Fakat işe gitmiyordum. Kendi ailesi ile birlikte plan yapıyorlardı. Bileziklerim vardı, onları almak, avukat bulup uzaklaştırma kararı çıkarmak, geçici velayeti almak, hiç çalışmamış bir kadından nafaka istemek, tazminat istemek için bir hafta izin almış, avukat tutmuş. Evden "İşe gidiyorum" diye çıkıp, bunları planlamışlar.

O gün, "Çocukları anneme götürüyüm de biraz kalsınlar" dedi. Ben

de kabul ettim. Ben nereden bileyim bana şiddet uygulayacaklarını. O gün benim yaptığım yemeği güzelce yedik, hiçbir şey yokmuş gibi. Eşimin kardeşi gelip çocukları kendi evlerine götürdü. Ben evde eşimle kaldım. Kaynım ve kayınpederim bir anda eve geldiler. Eşim telefonumu aldı. Odanın anahtarını saklamış, içeriden

kapıyı kilitlediler. İçeride ev sahibi, bir komşu, kaynım, kayınpederim ve eşimle yarım saat mücadele ettim. "Çocukların velayetini bize ver, nafaka isteme, tazminat isteme, bilezikleri de kolundan çıkar" dediler. Meğer adamları şahit göstermek için getirmişler, ses kaydı almışlar. "Siz ne yapmaya çalışıyorsunuz?" dediğimde ev sahibi ve komşu çıktı, tekrar kilitlendi kapı. İmdat çığlıklarına rağmen polis çağırmadılar. Ve 3-4 saatlik bir mücadele. Ellerimi sıkıma rağmen zorla aldılar bileğimdeki bilezikleri, parmağımdaki yüzüklerle birlikte. Sonra kayınbabam, "Sen artık gelinimiz değilsin" dedi ve beni öylece dışarı attılar. Çocuklarım yoktu, hiçbir şeyim yoktu.

ŞİMDİ MÜCADELENİN EN ÖNÜNDEYİM

Karakola gittim, çocuklarımı görmek istediğimi dile getirdim, şikayetçi oldum. Hastaneye gidip darp raporumu aldım. Ertesi gün polis eşliğinde evime gittim, evin kilidi değiştirilmiş, evdeki eşyalar babasının evine taşınmıştı. Çocuklarımı görmem, durumu anlatmam, onları terk etmediğimi söylemem gerekiyordu. Ölümü göze aldım. Kayınbabamın evine, çocuklarımı almaya gittim. Evde sadece kayınvalidem vardı. "Çocuklarını göremezsin" dedi. Çocuklarım sesimi duymuşlardı, geldiler, ayaklarında çorap, ayakkabı bile yoktu. Kaçtık. Ablalarımın yanına sığındık.

Aile her şey değilmiş, kendi ayaklarının üzerinde durman gerekiyormuş. Orada da duramadık, başka bir yerde ev tuttuk. Yatacak yatak, yiyecek yemek, ikinci bir kıyafetimiz, ekmek alacak paramız, hiçbir şey yoktu. Bir gün çocuklara, "Sizi parka götürüyüm" dedim, parka gittik. Parkın karşısında bir dernek gördüm. Önünde kıyafetler vardı. Bizimse üzerimizdekilerden başka kıyafetimiz yoktu. "Bir sorayım" diyerek girdim içeri. Derneğin karşımıza çıkması büyük bir mucizeydi. Hayatımız değişti. İlk önce bize kıyafet ayarladılar, sonra ev için eşya. Hukuki destek de sağladılar.

Şunu o zaman anladım. Herkes beni hayatından çıkarttı, ailem de dahil. Dayanışma, destek, paylaşmak neymiş, Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği'nde öğrendim. Şimdi işim var, çocuklarım yanımda, her şeyim var. Bunların hepsi 3 ay içinde oldu.

Ben de bundan sonra hangi kadın zor durumda olursa, ne olursa olsun, dayanışma ve mücadelede en önde olacağım. Çok büyük değişim yaşadım, ayaklarımın üzerinde duruyorum. İyi ki varlar. 2 kızımın, kadın derneğiyle karşılaşmasaydım, çok kötü yerlerde olabilirdim. Kadınlar birlikte mücadele ederek, dayanışarak, dimdik durabilirler. Şu anda en önde mücadele ediyorum ve biz çok mutluyuz.

NAFAKA HAKKINA GÖZ DİKEN DEVLET BUNU YAPMAK İSTİYOR:

'Yılların emeğini bırakıp bir valizle çıktım evden'

Adile DOĞAN
Esenyalı Kadın Dayanışma
Derneği Başkanı

Birbirini tanımayan beş genç kadın, fikir ve destek almak için Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğine başvurdu. Bu beş işçi kadın farklı fabrikalarda çalışıyor. Kadınlardan üçünün çocuğu yok diğer ikisinin ise birer çocuğu var. Hepsinin isteği aynı; eşlerinden bir an önce ve sorunsuz boşanabilmek. Bunun için tek şansları anlaşmalı boşanma. "Anlaşmalı" denince insanın aklına gelen iki tarafın ortaklaşa karar alması oluyor. Ama durum pek öyle değil. Aslında kadınlar tek taraflı olarak bu "anlaşmaya" mecbur bırakılıyor. Nasıl mı? Kadınların anlattıklarına kulak verelim.

'YETER Kİ YAKAMDAN DÜŞSÜN' DİYE...

Aygül bir metal fabrikasında işçi, çocuğu yok. Liseyi bitirdikten sonra hep çalışmış. Boşanmak istediği eşini de fabrikada tanımış, sevmiş ve evlenmiş. Ama evlendikten hemen sonra sorunlar yaşamaya başlamış. İş şiddete varınca boşanmak istemiş. Tabii bu aşamaya öyle kolay gelmemiş. Çünkü kocası; "Hiçbir şey talep etmezsen seni ancak o zaman boşarım" demiş. Aygül de sadece kişisel eşyalarını bir valize doldurup evden ayrılmış. "Emek emek kurduğum o evden bir çöp dahi alamadan çıktım" diyor. Tabii nafaka hakkından da vazgeçmiş, "Yeter ki yakamdan düşsün, peşimi bıraksın" diye. Aygül şimdi kendine bir hayat kurmaya çalışıyor. Aldığı maaş asgari ücret olduğu için şimdilik boş bir evde yatıyor, henüz yatak bile alamamış, yerde yatıyor. Arkadaşlarının desteğiyle zaruri birkaç eşya bulabilmiş sadece.

12 YILLIK EVİNDEN BİR ÇANTAYLA ÇIKTI

Çiğdem de fabrika işçisi, bir çocuğu var. 12 yıllık evliliğini bitirmeyi istemesinin nedeni yıllardır eşinden gördüğü şiddet. Ona da eşi "Senden ayrılırım ama şartlarım var; nafaka istemeyeceksin, çocuğun velayeti bende kalacak ama sen bakacaksın, evden hiçbir şey almayacaksın ve çok uzağa yerleşmeyeceksin. Böyle olunca anlaşmalı boşanıp peşini bırakırım" demiş. Çiğdem de çekişmeli boşanmanın kendisine zarar vereceğini düşündüğünden bu şartları kabul etmiş. Kocasının boşanma şartlarına uyacağını ve peşini bırakacağını düşünerek evden sadece bir çanta ile ayrılmış. Biz Çiğdem'le, kurmaya çalıştığı

yeni hayatı için destek almaya derneğe geldiğinde tanıştık.

'BOŞVER KIZIM, CANINDAN ÖNEMLİ DEĞİL'

Sevda da Aygül gibi aynı fabrikada çalıştığı adamla evlenmiş. Sevda, fabrikadan tazminatını alarak ayrılmış, düğün yapmışlar. Düğünde takılanlar, tazminatı ve eşinin birikiminin üstüne kredi çekerek ev almışlar. Fakat bir yıl sonra aralarında sorunlar çıkmaya başlayınca boşanma kararı almışlar. Başta her şeyi ortak bölüşmeye karar vermişler. Sonra eşi onu tehdit etmeye ve şiddet uygulamaya başlamış. Karakolluk olduklarını, hatta darp raporu aldığını söylüyor Sevda. Tehditlerine ve uyguladığı şiddete rağmen kocasına hiçbir yaptırım uygulanmamış. En sonunda Sevda'nın yeni işyerine giderek hakaret, taciz ve şiddetini sürdürünce Sevda'nın ailesi, "Boşver kızım canından önemli değil, bırak her şey onun olsun" demiş. Savcının karışına çıktığında halen gözünde morluklar ve kolunda sargılar olduğunu ama kimsenin nedenini sormadığını anlatıyor. Böylece bir kadın daha tehdit ve şiddet sonucu anlaşmalı boşanmayı kabul ederek, bütün emeğine ar-

kasını dönüp gitmek zorunda kalmış.

'HAK TALEP EDERSEM AZRAİLİM OLACAKMIŞ'

Serap ve Hanife'nin durumları aynı. Serap'ın eski kocası hem aldatmış hem şiddet uygulamış. Hanife'nin yaşadıklarını kendisinden dinleyelim: "Yıllarca çalıştım. Maaşımı onun eline saydım. Bazı zamanlar ne kadar zam aldığımı bile bilmiyordum. Çünkü maaş kartım hep kocamdaydı. Boşanmaya kalkıştığımda valizimi toplayıp beni kapının önüne koydu. Hak talep edersem beni rahat bırakmayacağını, Azrailim olacağını söyledi. Çünkü daha önce denedi. Ben de yakamdan düşsün diye onun istediği gibi bir anlaşmayı imzaladım. Sadece çocuğumun velayetini almak istedim."

Ama Hanife'nin tek isteği bile gerçekleşmemiş, anlaşmaya bakınca fark etmiş ki çocuğun velayeti de babasındaydı. Hanife, neler yapabileceğini öğrenmek için derneğe geldiğinde tanıştık onunla da.

DEVLET BU HALİ NORMALLEŞTİRMEK İSTİYOR

Burada yaşadıklarını paylaştığımız

*Beş kadın,
beş farklı hikaye
ama ortak bir nihayet...
Boşanmak istedikleri
kocalarının baskı ve
şiddetinden kurtulmaya
çalışan kadınlar
tüm haklarından feragat
etmeyi kabul etmek
zorunda kalıyor.*

kadınların tamamı çalışan kadınlar, bu nedenle evden ayrılırken çalışmayan bir kadına göre biraz daha rahat davranabiliyor olsalar da aslında yeni bir hayat kurmak ve yıllardır verdikleri emeği bir anda arkalarında bırakmak tabii ki hiç de kolay değil. Ancak hepsinin bunu seçmek zorunda kalmasının bir sebebi var; kadınları korumayan sistem. Boşanmak istediği kocasının "başına bela olacağı", "hayatını zindan edeceği", "azraili olacağı" düşüncesi kadınlar için çok doğal, çünkü bu oluyor.

Nafaka hakkının sınırlandırılması da bir kez daha gündemdeyken bu örnekler açık biçimde gösteriyor ki devlet yukarıdaki örnekleri "olağan" hale getirmeye çalışıyor. Kadınların nafaka hakkını sınırlandırmaya/ortadan kaldırmaya çalışmak demek kadınları o evde kalmaya mecbur etmek demektir. Özellikle ücretli bir işte çalışmayan kadınlar açlık ya da şiddet ikilemine sıkıştırılıyor. Ama hayatlarımızın ve haklarımızın elimizden alınmasına izin vermeyeceğiz. Yeni yaşamlarımızı da birlikte ve daha güçlü inşa edeceğiz.

Kaderimse çekmem, değiştiririm

Nurten SÖNMEZ
Pendik / İstanbul

Merhaba Ekmek ve Gül okurları, Ben 36 yaşındayım, İstanbul gibi bir metropolde yaşayan bir anneyim. Biraz kendimden bahsetmek istiyorum; ilkokulu bitirdikten sonra eğitim hayatıma son verildi, ben okumak istedim lakin babam engel oldu “Kız kısmı okuyup ne olacak, evlensin kocası baksın” dedi.

Böylelikle ilk iş hayatım çocuk bakıcılığı oldu. Garip bir durumdu, kendim çocuktum ama bir de çocuk bakacaktım. Daha sonra çocuk aklı, cahillikle teyzemin oğlu ile evlenmek istedim. Ailemin karşı çıkması bir şeyi değiştirmede, benden 10 yaş büyük olan teyzemin oğlu ile evlendim. Henüz 16 yaşında genç bir kadındım, gençliğimi çocukluğumu yaşamadan evlendim ama bunun bu kadar zor olacağını o zaman düşünememiştim. Evlilik hayatının ve anne olmanın, bir aile olmanın bu kadar zor ve meşakkatli olacağı hiç aklıma gelmemişti.

18 yaşında kızımı kucağıma aldığımda hayatım daha da zor olmuştu. Kızımın babası alkol problemi olan bir adamdı. Psikolojik ve fiziksel şiddete uğruyordum. Kızım olduktan sonrada değişmedi, artık bu dayanılmaz hayatı kaldıramıyordum ve “Kaderimse çekerim” demeyecektim. Kızım mutsuz bir ailede büyümeyecekti, bana iyi olmayan kızıma iyi olmayacaktı. Çok sefer kurtarmaya çalıştığım evliliğim yürümüyordu. 10 yıllık evliliğimi bitirmeye karar verdim. Ailemle konuşup boşanmak istediğimi söyledim, annem babam bana destek oldu lakin bir sorun vardı; dayım! “Boşanamazsın, o eve gelinlikle girdin kefenle çıkacaksın” dedi.

Bu da toplumsal bir şiddetti. Abim de destek vermesi beni güçlendirdi, yalnız olmadığımı, benim kararımın önemli olduğunu söylemesi hayatımda dönüş noktası oldu.

Boşanma işlemlerini başlattım. Mahkeme tam 2 yıl sürdü. Bu süreçte yaşadığım en korkunç şeyleri yaşadığı bana, ama vazgeçemedim, hep dik durdum, mücadele ettim. Her akşam karakola düştük, kavgalar, tartışmalar... Artık Çamçeşme Karakolu beni çok iyi tanıyordu, her seferinde “aile meselesi” deyip gönderiyorlardı. Devletin ne kadar kadınların yanında olduğunu bu süreçte çok iyi gördüm. 2 yılın sonunda bitti dava ama ne koşullarla... Bir türlü bitmeyen dava sürerken annem “Hiçbir şey senden, senin canından daha kıymetli değil. Hiçbir şey isteme ondan” demişti. Bundan sonra değişti seyir; yıllarca emek verdiğim o evden de o adamdan da hiçbir şey almadım, hiçbir şey talep etmedim ancak böyle boşanabildim.

Tüm bunları yaşayan sadece ben değilim, bu ülkede boşanan, boşanmaya çalışan tüm kadınlar aynı şeyleri yaşıyor. Önce kendi içlerinde uzun uzun bir muhasebe, sonra toplumsal baskı, sonra da bitmek bilmeyen dava süreçleri... Ve en sonunda kadınlar hiçbir hakkını almadan/alımadan boşanıyor. Şimdi gündemde nafakanın kaldırılması var; ama nafaka zaten çoğu kadın için gerçek hayatta kullanılabilen bir hak değil. Eğer nafaka ile ilgili düzenleme yapmak istiyorlarsa önce buna bir çözüm bulmaları gerekir.

Bir de tüm kadınlara şunu hatırlatmak istiyorum; mücadele edersek kazan biz kadınlar oluyoruz. Kaderimizi değiştirmek, kendi örgütlü mücadelemizde, umudumuzu yitirmemeliyiz. “Kaderimse çekerim” değil, “kaderimse değiştiririm” diyelim.

Şiddet daha görünür, ama cezasızlık şiddeti artırıyor

Hande KÖSE
Yenimahalle / Ankara

Neredeyse her gün yeni bir şiddet haberi alıyor, kadınların tüm koruma kararlarına rağmen sokak ortasında öldürüldüğüne şahit oluyoruz. Kadınların nasıl giyinip nasıl konuşacağından, nerede gülüp ne zaman sokağa çıkacağına kadar görüş beyan edenlere karşı bu 25 Kasım’da sesimizi daha fazla yükseltmemiz gerekiyor. Biz de Yenimahalle’de yaşayan kadınların düşüncelerini Ekmek ve Gül sayfalarına taşımak için kadına yönelik şiddet üzerine sohbet ettik.

ERKEKLER ADLİYENİN BİR KAPISINDAN GİRİP DİĞERİNDEN ÇIKIYOR

Ev işçisi bir kadın, kadına yönelik şiddetin artmasının nedeni için “Biri kadını öldürüyor, içeri girip çıkıyor, diğerleri de örnek alıyor” derken, kadın cinayetlerindeki cezalandırma sisteminin etkisizliğini vurguluyor. Kadın cinayetlerinde erkeklerin çeşitli bahanelerle indirimi alıp çok az cezaya çarptırıldıklarını hatırlatıyor. Ekonomik özgürlüğünü elde etmiş kadınların da şiddete maruz kaldığını belirterek, kadının maaşını erkeğe verdiğini, bunun da bir şiddet olduğunu söylüyor. “Erkekler arasında güçsüz oldukları için kadının çalışmasını gururuna yediremiyor. Uyguladığı şiddeti de güçlülük ve erkeklik göstergesi olarak görüyorlar” diyor. Kendisinin de çocukları için birçok zorluğa katlandığını, eşinin uzun yıllar boyunca düzenli bir işe girip çalışmadığını ve evi kendisinin geçindirdi-

ğini belirtiyor.

Perihan ise kadına yönelik şiddetin her zaman var olduğunu ama kadınların geçmişe nazaran bugün seslerini daha yüksek çıkarabildikleri için kadına yönelik şiddetin daha görünür olduğunu vurguluyor. Perihan, “Şimdiki kadınların eyvallah demediğini” diyor. Erkeklerin kadınlara şiddet uyguladığında ceza almadığını “adliyenin bir kapısından girip, diğer kapısından çıktıklarını” belirten Perihan, “Adalet mekanizması işlemiyor ve ağır tahrik indirimleri kadın cinayetlerinin artmasının önemli sebeplerinden biri” diyor.

‘İŞSİZLİK, YOKSULLUK ŞİDDETİ ARTIRIYOR’

Özel bir üniversitede öğretim görevlisi olan bir kadın da kadına yönelik şiddetin temelinde toplumsal cinsiyet normlarının yattığını vurguluyor. Kadının şiddet nedeniyle bir devlet kurumuna başvurduğunda orada da bambaşka bir şiddetle karşılandığını, şiddet gördüğü yere geri gönderildiğini, olay mahkemeye taşınsa bile adaletin kadınları korumakta yetersiz kaldığını vurguluyor.

Geçmiş aylarda işten ayrılan bir yemekhane işçisi ise şiddetin artmasının en önemli sebebinin işsizlik olduğunu söylüyor. İşsizlik artınca kirayı, elektrik faturasını, çocukların ihtiyaçlarını karşılayamadığını, bu yüzden evde huzursuzluğun meydana geldiğini ve şiddete başvurduğunu belirtiyor. İktidarın söylemlerinin ve politikalarının da şiddet uygulayan erkekleri cesaretlendirdiğini söyleyerek kadına yönelik şiddette caydırıcı yaptırımlar olmadıkça şiddete çözüm bulunamayacağını da sözlerine ekliyor.

ÜÇ KADINIZ, KİMSEYE MECBUR DEĞİLİZ

Nevruz MERSİN
Esenyalı / İstanbul

Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğinde düzenlenen bir panelde kadınlarla “çocuk istismarı ve kadın dayanışması” üzerine konuşurken söze girdi Zöhre “Keşke ben de kızımın yanında olsaydım da kızım erkek kurbanı olmasaydı.” Bu sözleri ile bütün kadınların hafızasına kazandı.

Erzurumlu esnaf bir ailenin 7. çocuğu Zöhre. “Yalnızca 15 yaşına kadar güldüm, gerisi hep zulüm, hep şiddet” sözleriyle başlıyor yaşadıklarını anlatmaya. 15 yaşındayken babasını kaybedince hiç tanımadığı bir adamla zorla nişanlanmışlar Zöhre’yi. Adam askerden izne geldiği bir gece tecavüz etmiş Zöhre’ye. Hamile kalınca ablasına anlatmış durumu ve bir karar vermişler: “Ablam evliydi, onun adına muayene olup ilaçla düşük yapacaktım.” Askerden döner dönmez de kaçarak evlenmiş o adamla. İlk günden itibaren şiddet, yoksulluk ve yaşam mücadelesi ile geçen 9 yıllık evliliğini şöyle anlatıyor: “Üzerimde sigara söndürüyor, jilette kollarımı kesiyor, ailesi de bunu bilmesine rağmen oğullarına tek kelime etmiyorlardı. 2 çocuğum oldu bu evlilikte. Gene dayak yediğim bir gece, hamileyken beni dövüp sokağa attı. Ama gidecek yerim yoktu, ailem daha önce yaşadığım problemlere rağmen bana sahip çıkmamıştı, şimdi bir kızım ve karnımda oğlum vardı ama gidecek yerim yoktu. Merdiven boşluğunda sancım tuttu, bütün gece kıvranıp durdum. Sabah namazında kaynanam gördü, komşumuz hemşireydi zor yetiştirdiler hastaneye. Hamileliğim boyunca bir kez bile hastaneye gitmemişken nasıl olsa bu da kız olacak diye sürekli hakaret ediyor, çocuğu istemiyordu.”

EVDEKİ ŞİDDET FABRİKADA TACİZ

Bir süre sonra maddi zorluklar nedeniyle göç etmişler. Ama kocası geldikleri yerde de çalışmayınca Zöhre bir fabrikada işe girmiş. Vücudundaki darp izleri yüzünden evde yaşadıklarını anlatmak zorunda kalmış fabrikada. Sosyal hizmetlere yönlendirmişler, ama oradan aldığı cevap da “Sana 3 ay bakabiliriz ama çocukların olmadan” şeklinde olunca geri dönüp kaldığı yerden çalışmaya devam etmek istemiş ama evde problem yaşadığı, şiddete uğradığı bilinen hemen her kadının başına gelen onun da başına gelmiş; bu zor durumu fırsata çevirmek isteyen ustabaşı tarafından taciz edilmiş, sonrasında da bundan kaynaklı

işten çıkarılmış.

Evde de her şey eskisi gibi, hatta eskisinden daha da kötüyümüş: “Dayak yediğim yetmezmiş gibi aynı zamanda aldatılıyordum. Bir keresinde dolaşmaya çıktık dönüşte komşuya gitmek istedi, gittik. Orada beni sandalyeye bağlayıp gözümün önünde kadınla beraber olup bana izletti. Sonra da hiçbir şey olmamış gibi kalkıp eve geldik. Komşular da tanıktı yaşadığım şiddette, bir komşumuzun bana yardım etmeye çalışmasını namussuzluk diye adlandırıp bütün gece beni döv-

dü, camdan attı, sokakta kaldım. Ablama gittim, eniştem istemedi. Bana yardım eden gene o adam oldu. Sonra da onunla imam nikahı kıyıp evlendik.” O süreçte boşanan Zöhre yeniden evlenince çocuklarından da uzaklaştırılmış.

ZÖHRE’NİN KIZI: MEĞER ANNEM DE AYNI ŞEYLERİ YAŞAMIŞ

“Annelerin kaderi kızlarının kaderidir” diyor Zöhre ve ardından kızı başlıyor başından geçenleri anlatmaya:

“Annemi tanı mıyordum 3 yıl öncesine kadar. Bana anlatılan annem ise kötü kadındı. Ben de babamla çok zorluk çektim, onun sorumsuzlukları yüzünden okulu bırakıp 14 yaşında işçi çalışmaya başladım. Çalıştığım işyerinde tecavüze uğradım, bir daha da eve dönememdim. Benden 11 yaş büyük olan o adamla evlenmek zorunda kaldım. Annemi ilk düğünümde tanıdım ve onunla ilgili gerçekleri de düğün günü öğrendim. Meğer evliliğim de yaşadıklarım da annemden farksızmış. Ben dayak yemedim ama psikolojik şiddet görüyordum. Kıskanç ve iki yüzlü bir adamdı. İlk yıl hamile kaldım bir oğlum oldu. Dışarı dahi çıkarmıyor, ailemle görüşmeme izin vermiyor, ailemle sürekli üzerime geliyorlardı. Annesi defalarca ‘Annen ne ki sen ne olasın’ dedi. Bir gün bir arkadaşımın telefon konuşmamı duymuşlar, bir yanlış anlaşılma uğruna evden kovdular beni. Çocuğumdan da uzak kaldım, sonra annemin yanına geldim.” O zamandan beri Zöhre ve kızı birlikte yaşıyor.

KENDİMİZE VE TÜM KADINLARA YAŞAM OLACAĞIZ

“Kızıma yardım edemedim, annelik yapamadım, yaptırmadılar. Ama şimdi kızım yanımda” diyen Zöhre’nin yanında bir de eşinin ilk evliliğinden olan kızı var. 3 kadın aynı evde yaşıyorlar ve yaşamları hâlâ istedikleri gibi değil. Şimdiki yaşamlarını ve ne yapacaklarını Zöhre’den dinleyelim: “Kendi kızıma yardım edemedim ama üvey kızımın hep yanında oldum. Yaşadığı şiddete susmadım. Tuttum elinden aldım yanıma. Şimdi kızım da yanımda. Ama bitmiyor işte, nasıl başladıysa öyle gidiyor. Şimdi de yoksulluk ve ihanetle yaşıyorum. Eşim beni aldatıyor, çalışmıyor, parası olursa onu da başka kadınlara harcıyor. Üvey kızım fabrikada işçi, zor şartlarda çalışıyor. Kızım ise işsiz, iş arıyor ama ülkenin hali ortada, nereye gitse kapılar yüzüne kapanıyor. Ama her şeye rağmen bu duruma bir son vereceğim, ihanete bu sefer sessiz kalmayacağım. Çocuklarımı da yanıma alıp bitireceğim bu evliliği. Çünkü artık biliyorum ve farkındayım biz kadınlar olarak birbirimize dokunup, birbirimizin elimizden tuttuğu sürece, hiçbir şeyi çekmek zorunda değiliz, kimseye mecbur değiliz.

Adile ve Esenyalı Kadın Derneğinde gördüklerim olmasaydı, kendimi güçsüz ve kimsesiz hissedecektim. Ama yalnız değilim, sizler benim yanımdasınız, ben de kızlarımın yanındayım. Önce kendimize sonra da öteki kadınlara yaşam olacağız.”

ŞİDDETE KARŞI FİLMLER

Hazırlayan: Hatice YILDIZ

Şiddet, her biçimiyle hayatımızın tam ortasında. Kimi zaman yaşadıklarımızı paylaşmak, "Ben de..." diyebilmek için bir söze, bir görünüye, bizim adımıza konuşan, bizim yaşadıklarımıza benzer şeyler yaşayan bir karaktere ihtiyaç duyarız. Belki mahalleye, yurda, işyerine bir film getirir biri, hep beraber izler, ortak acularımızdan, deneyimlerimizden bir "orman" yaparız... 25 Kasım yaklaşırken birlikte izleyip birlikte konuşabileceğimiz filmlerin bir listesini yaptık, daha fazlası ekmekvegul.net'te

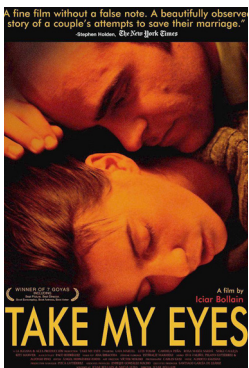
KIZ KARDEŞLER (2019)

EMİN Alper'in son filmi Kız Kardeşler, Anadolu'nun bir köyünde yaşayan üç kız kardeşin hikayesini konu alıyor. Farklı ailelere besleme olarak kasabaya gönderilen kardeşler, bir şekilde köylerine geri dönerler. Film, baskılanmış kadın cinselliğini, daha özgür olabileme özlemini, taşra insanının o bilinen ama yine de karanlıkta kalan rahatsız edici yanını, kaçıp kurtulma arzusunu ama hiçbir yere ait olamama halini son derece çarpıcı bir şekilde ele alıyor.

GÖZLERİMİ DE AL (2003)

Yönetmen koltuğunda Iciar Bollain'in oturduğu bir İspanyol filmi Gözlerimi de Al. Filmde, kocası tarafından fiziksel ve ruhsal şiddete maruz kalan Pilar'ın aşk, korku, teslimiyet gibi duygular arasında gidip gelen çaresizliğine tanık oluyoruz. En yakınındaki kişiden gelen şiddet, başka seçeneği olmadığı için kabullenen ya da edilmiş cinsiyet rolleri ile bu sonucu içselleştiren bir teslimiyet duygusuyla karşı karşıya kalıyoruz filmde.

SİBEL (2018)

GUILLAUME Giovanetti ve Çağla Zencirci'nin birlikte yönettiği filmin öyküsü Karadeniz'in bir dağ köyünde geçiyor. Çocukken geçirdiği bir hastalık sebebiyle konuşma yetisini kaybeden, çevresi ile ıslık dili aracılığıyla iletişim kuran ve köylüler tarafından dışlanan genç ama güçlü bir kadındır Sibel. Kendini gerçekleştirme çabasında olan bu genç kadının, başına buyruk ve asi tavırları sebebiyle diğer kadınlar tarafından dışlanması, kadının kadına uyguladığı eril tahakkümü de gözler önüne seriyor.

SABIR TAŞI (2012)

ATİK Rahimi'nin yönettiği, enfes oyunculuğuyla Golshifteh Farahani'nin başrolde yer aldığı, izleyiciyi sonuna kadar perdeye kilitleyecek bir film; Sabir Taşı. Bir yandan Afganistan'daki savaşta yaralanıp bitkisel hayata giren kocasına bakan, diğer yandan çocuğuyla savaşın ortasında hayatta kalmaya çalışan bir kadının hikayesini anlatıyor film. Çaresizlik içinde kıvrılırken bir gün konuşmaya başlar ve bir daha susmaz. İşte o an kocası, onun sabir taşına dönüşür ve hiç kimsenin bilmediği gerçekler dökülür saklı bohçasından.

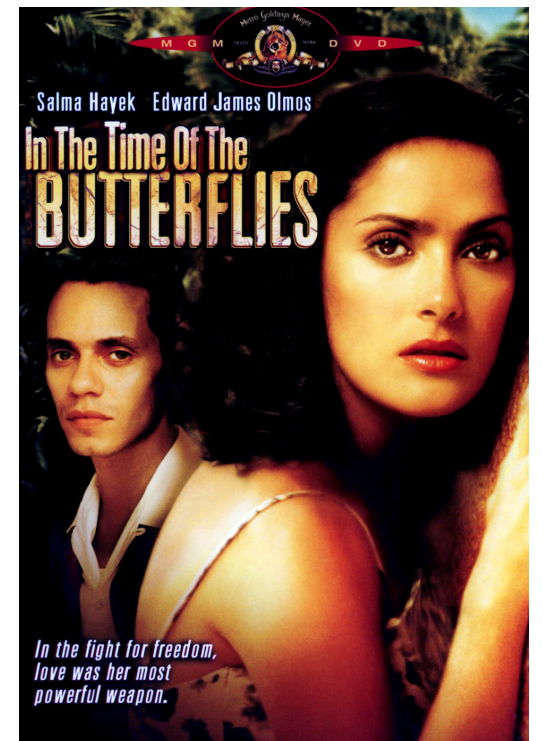
KADIN OLDUĞUM GÜN (2000)

İRANLI kadın yönetmen Marziye Makhmalbaf, İran İslam rejiminin kadına yüklediği toplumsal rolleri, üç farklı yaştaki kadın hikâyesiyle eleştirir filmde. Kadının ezilmesine isyankar bir bakış açısı sunar Hava, Ahoo ve Hoorah'nın farklı ama bir o kadar da benzer yaşamları.

KELEBEKLER ZAMANI (2013)

25 Kasım'ın tarihine odaklanan ve kitaptan uyarlanan film, Mirabel kardeşler; Patria, Minerva ve Maria Teresa'nın Dominik Cumhuriyeti'nde diktatörlüğe karşı verdikleri yaşam mücadelesini konu alır. Patria, Minerva ve Maria Teresa, diktatör Trujillo'nun "Ülkede iki tehlike var: Kilise ve Mirabal Kardeşler" şeklindeki açıklamasından kısa süre sonra, 25 Kasım 1960'ta diktatörlüğün askerleri tarafından tecavüz edilerek vahşice öldürülür. Cesetleri bir uçurumun dibinde bulunur fakat ölüm sebepleri trafik kazası olarak gösterilir.

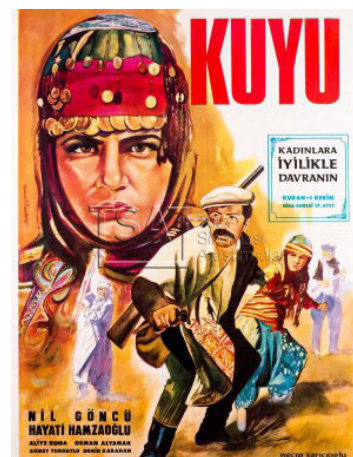
YARIM AY (2007)

BAHMAN Gobadi'nin yazıp yönettiği 2007 yapımı bir Kürt filmidir Yarım Ay. İran'da yaşayan ve Kürt dünyası için çok önemli bir müzisyen olan Mamo (İsmail Ghaffari), müzik grubuyla birlikte Irak'ta bir konser vermek ister. Fakat kendisine "eşlik edecek ruhani bir ses, katledilmiş bir ses, nesli tükenmiş bir ses" arar. O ses, yıllardır İran müziğinden yasaklanmış kadın sesidir; 1334 kadının sürgün edildiği ve çıkmalarının yasak olduğu köyde yaşayan Haşo'nun sesidir. Böylece tüm tehlikeleri göze alarak Haşo'yu da yanında götürceği yolculuğu başlar Mamo'nun.

KUYU (1968)

TÜRKİYE sinemasında iz bırakan filmlerin usta yönetmeni Metin Erksan'ın yönettiği, kadının "var olma" çabasının hikâyesidir Kuyu. Erksan'ın "mülkiyet üçlemesi" olarak adlandırdığı serinin de sonuncu filmidir. Yönetmen, Yılanların Üçünde toprağın mülkiyetini, Susuz Yaz'da suyun mülkiyetini anlatırken Kuyuda insan bedeninin mülkiyetini ele alır. Nisa süresinin 19. Ayeti; "Kadınlara iyilikle davranın" ile açılan film, köylü Osman tarafından kaçırılan ve her türlü şiddete maruz kalan genç Fatma'nın çığlığıdır aslında. Mülkiyet ilişkilerini, kadın bedeni üzerinden var eden ataeril sistemin derin eleştirisini içeren bir başyapıttır.

Kadına yönelik şiddet sadece kadınların meselesi değildir

Aysun DOĞAN
Başkent Üniversitesi
Öğretim Görevlisi

Tüm insanların hayatlarının bir döneminde yaşadığı evrensel deneyimler vardır. Şiddet, seviyesi ne olursa olsun, ortaya çıkışı, uygulanışı ve sonuçları bakımından olumsuz evrensel bir özellik taşımaktadır. Şiddet, sadece fiziksel değil aynı zamanda psikolojik bir eylemdir. Özellikle gelişmekte olan toplumların önemli sorunlardan biri kadına yönelik şiddettir.

Kadın ve erkek arasındaki ilişkide erkek lehine olan güç eşitsizliği, kadının kendinden güçlü konumda olan kocasından fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet görmesine neden olmaktadır. Son yıllarda ülkemizde sosyal medyanın da etkisiyle şiddet eylemi içeren haberleri çok fazla görüyoruz. Bu durum şiddet eylemlerinin artıp artmadığından ziyade daha görünür hale geldiğini göstermektedir.

Toplumun gözü önünde meydana gelen şiddet eylemlerinin boyutlarını tespit etmek çok daha kolayken kadına yönelik şiddet daha çok özel alanlarda meydana geldiği için genellikle gizli kalmakta ve şiddetin boyutlarını belirlemek güç bir hal almaktadır. Şiddet gören kadının hakkını nasıl arayacağını çoğu zaman bilememesi ya da şikâyet için gittiği mercilerde "Aile içinde olur böyle şeyler" gibi yaklaşımlarla karşılaşması, şikâyetçi olduğunu öğ-

renen kocası tarafından yeniden şiddet görmesi, hatta hayatını kaybetmesi, şiddet uygulayanların caydırıcı cezalar almaması gibi durumlar kadınları görmüş oldukları şiddet karşısında çaresiz bırakmaktadır.

BABASININ KIZI KOCASININ EŞİ...

Öte yandan genellikle eğitim seviyesi düşük, maddi olanakları yeterli olmayan kadınların şiddet gördüğü yönündeki görüş, öğrenim görmüş, eğitilmiş ve maddi gücü yeterli olan kadınların da şiddet gördüğü gerçeğini açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Ataerkil toplumsal özelliğin, erkeği her anlamda kadından üstün görmesi, kadının babasından veya eşinden şiddet görmesini normalleştirmektedir. Kadının kendi kimliğini babası ya da kocası ve daha sonra çocukları üzerinden tariflemesi ise kadın kimliğini değersizleştirmektedir. Elbette şiddeti uygulayanları ve şiddet mağdurlarını birkaç sınırlı argümanla açıklamak

mümkün değildir. Ancak kadınlar hem şiddet mağdurları hem de şiddet uygulayıcılarını yetiştirenlerdir. Bu nedenle kadınların şiddete 'Dur' demesi oldukça önemlidir.

Kadınlar kendi varlıklarını 'Babasının kızı', 'Kocasının eşi' ve 'Çocuklarının annesi' olarak değil, bir birey olarak tanımlayabildikleri, şiddeti bir sevgi göstergesi gibi algılamadıkları, şiddeti normalleştirmedikleri ve saygılı, sevmeyi bilen, özgüvenli erkek çocuklar ve şiddete karşı kendini savunabilecek kız çocuklar yetiştirme konusunda gayret gösterdikleri oranda şiddet durdurabilirler. Kadına yönelik şiddet sadece şiddete uğrayan kadınların ya da sadece kadınların meselesi değildir. Kadınların, erkeklerin, çocukların yani kısaca tüm toplumu ilgilendiren ciddi bir meseledir. Dolayısıyla kadına yönelik şiddete karşı farkındalığın toplum genelinde artırılması çözüm yollarının bulunmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Sağlıklı bir toplum için "Kadına yönelik şiddete hayır!" demek oldukça önemlidir.

Kadınların başarı hikayelerinin hatırlattıkları

Olca ÖZAK

Eşitsiz bir hayatın içindeyken eğer mücadele kaçınılmaz oluyor. Hep bir şeylerin çabasına girmek zorunda kalabilirsiniz.

Görünür olmanın mesela! Okumak istemenin, çalışmak istemenin mücadelesini vermek zorunda kalabilirsiniz...

Yapmaktan mutlu olacağınız işler için sürekli izin almak durumunda kalabilirsiniz.

Okul hayatınızın devam etmesi için babanızın veya erkek aile bireylerinin onayı gerekebilir.

Çalışmak, ekonomik özgürlük kazanmak isterseniz yine ailenin erkek bireylerinin iznine başvurmanız gerekebilir, üstelik izin alacak erkek sayısı birden fazla da olabilir (kocanız, oğlunuz)...

Bu husus sadece ve sadece kadınlar için geçerli.

Çok duymuşuzdur "Babam izin vermedi okumama", "Evlenince kocam izin vermedi çalışmama", "Bizim oralarda kadınların çalışması ayıplanırdı" gibi sözleri.

Kadınlar ne zaman kendileri için bir talepte bulunsalar baskı, şiddet ve kocaman bir otoriteyle karşılaşıyorlar.

Hayat kadınlar için adeta bir 'Survivor'! Evet aynen öyle, her talep için bir sürü parkur geçmen gerekiyor!

DOĞA MANZARALARI İÇİNDE BAŞARILI KADINLAR!

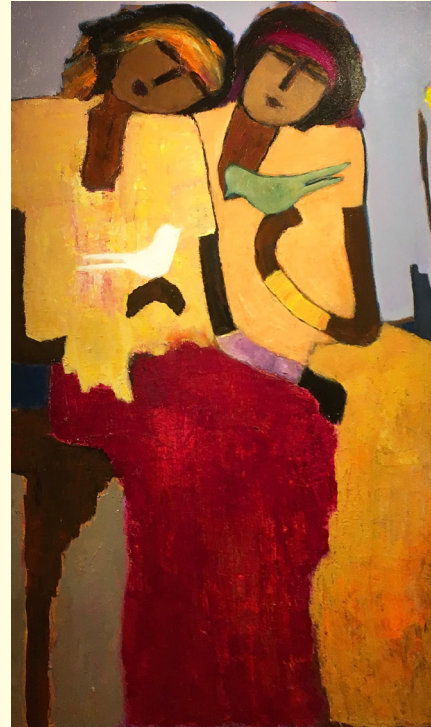
Renkli gazetelerde veya onların daha da renkli! eklerinde başarılı kadınların hikayeleri yer alır bazen. Haber için önce mekan seçimi yapılır, genellikle doğanın içinde boğaza nazır başarılı iş kadınının enerji depoladığı, işin yoruluculuğunu üzerinde attığı, her bir dekoruyla sanat ve estetik kokan adeta cennetten bir köşeyi andıran mekanlarda başarının sırrı öğrenilmeye çalışılır!

Gece gündüz nasıl çalışılmış, nasıl emek verilmiş... Ancak çok çalışılırsa başarılı olacağına ikna edilmeye çalışılırız. Başarılı kadınlar ülkenin sayılı zenginleri, patronları, iş kadınlarından seçilir genellikle. Model almamızı isterler mesela Güler Sabancı'yı, Leyla Alaton'u.

Oysa biz biliriz ki örneklendirilen başarının altında kocaman bir emek sömürüsü vardır. Ne kadar çalışırsan çalış sömürü olmadan zenginliğin olmayacağı bir gerçektir.

Ben daha çok Emekçi kadınların başarı hikayelerine odaklanıyorum.

Önce hayatta kalmayı başarmaları gerekiyor kadınların. Şiddetin bir-

çok çeşidine uğrayan kadınlar (cinsel, duygusal, fiziksel, ekonomik şiddet) bazen o şiddetle başatmede başarılı olamayabiliyorlar. Yaşadıkları şiddet karşısında çok fazla kadın sağlığını (bedensel veya ruhsal) kaybedtiği gibi, birçoğu da hayatını kaybediyor. Her şeye rağmen hayatta kalmayı başaranların hikayesi ise başa-

rılı kadınlar listesine giremiyor!

EKMEK VE GÜL'DEKİ SAYISIZ BAŞARI ÖRNEKLERİ

Ancak Ekmek ve Gül okurları bu hayatta kalma ve tutunma hikayelerine yakından tanıklırlar... Okumaları, çalışmaları hep bir izne tabi tutulan, şiddete uğrayan kadınlar bu kuşatmaya karşı yaşamları üzerine söz hakkını kazanmak için sayısız başarı örnekleri sunuyorlar.

Ekmek ve Gül okurları buna bu dergi aracılığıyla çok kez şahit olmuştur. Dergideki portreler her biri kendi mücadelelerini, imkansızlıkların içinden kendilerini yeniden var etmeyi başarmış çok kadının hikayesine tanık etti bizleri. Hepsi emekçi kadınların, işçi kadınların öyküsü.

Söyleyeceklerim özetle şudur ki, bütün imkanların deyim yerindeyse "altın tepsi"yle sunulduğu koşullarda başarı hikayeleri yazmak değildir marifet.

Sömürünün, ezilmişliğin, ayrımcılığın yoksulluğun, şiddetin binbir çeşidini yaşayıp yine de her yeni güne binbir umutla ve dirençle başlayabilmektir aslolan. Hele bir de omuz başında kız kardeşlerinle dayanışmanın gücünü hissedersen, gör bak o zaman kadınların başarı hikayesi nasıl olurmuş...

'Özgür toprak'ın yerli savunucusu:

Ekvador'da Cayambeli Kichwa yerlilerinin ve tüm halkın 'Mama Doloreyuki'si olarak anılan, komünist bir kadın.

Müslime KARABATAK

Biz kinoa taneleri gibiyiz, eğer teksek, rüzgar alır götürür bizi. Ama bir torbada birleşmişsek, rüzgar hiçbir şey yapamaz. Biraz sallarsa yıkamaz bizi. Biz kesildikten sonra tekrar çıkan dağ ekini gibiyiz. Saplarımızdan, tohumlanıp tüm dünyayı kaplayacağız.”

Komünizm mücahidesini, doğanın bir parçası olan insana belki de en iyi anlatan bu söz, kısa boyu, siyah gözleri ve yerlilere has saç örgüleri olan Dolores Cacuanço'ya ait. Dolores, Ekvador'daki Cayambe'li Kichwa yerlilerinin ve tüm halkın "Mama Doloreyuki'si" olarak anılan, komünist bir kadın.

26 Ekim 1881'de, San Pablo Urcu'da dünyaya geldi. Ailesi, "hacienda" denilen büyük plantasyonda ücretsiz çalışanlar arasındaydı. Gözünü yerli halkın içinde olduğu sefaletle, ayrımcılığa, güvencesizliğe ve eğitimsizliğe açmıştı. Kendi yaşlıları gibi okuma yazma öğrenememişti, ama henüz gençken, toprak sahiplerinin şatafatlı yaşamını ile kendi halkının yoksulluğu arasındaki adaletsiz uçurum, onun bu hayatta aldığı en etkili ders olmuştu.

Ailesinin borçlarını ödeyebilmek için başkent Quito'da bir evde hizmetçi olarak çalışırken İspanyolca konuşma, yazma ve okumayı öğrendi. Sadece dilini geliştirmiyor, bir yandan da halkının hem kırsalda hem de kentlerde içinde bulunduğu sömürü koşullarının bilincine daha çok varıyordu.

Kasabası San Pablo Urcu'ya geri döndüğünde Luis Catucumbamba ile evlendi ve çocuklarından sadece biri, Luis, hayatta kalabildi.

TOPRAK AYAKLANMALARI

1916'ya kadar San Pablo Urcu, kilise ve büyük toprak sahiplerinindi. O sene Başbakan Alfaro tarafından yönetilen liberal devrim, başta topraklar olmak üzere dini toplulukların tüm mallarının, yerlilere iade edileceği sözüyle, devlete geçmesi kararı aldı. Fakat yerli-

lerin topraklarının resmi sahibi olma hayalleri gerçekleşmedi. Toprak beyleri eski usulü devam ettiriyordu ve birçok yerli hala topraksızdı. Halkın öfkesi içten içe biliniyordu.

1925'te, Quito merkezli sosyalist La Antorcha'dan (Fener) sonra, ülkenin farklı yerlerinde sosyalist gruplar ortaya çıktı. Ekvador'un ilk kırsal sendikası, Juan Montalvo Köylü İşçiler Sendikası, sayılı okuma yazma bilen ve sosyalist yerlilerden Jesús Gualavisí tarafından Ocak 1926'da kuruldu. Sendikanın ilk eylemi, toprakları için imza kampanyası başlatmak oldu. Bu talep eski diktatörün oğlu olan toprak sahibince umursanmayınca, tarihe Changuala Ayaklanması olarak geçen toprak işgaline başladılar. "Komünistlerin ve Bolşeviklerin saldırısı" altında olduğunu iddia eden toprak sahibinin yardımına, devletin kolluk güçleri koştu. Şubat 1926'da şiddetli çatışmalar yaşandı, ama yerliler yılmıyordu. Bir yıl sonra bile gazeteler, yerlilerin sokaklarda "Yaşasın Sosyalizm" sloganları attığını yazıyordu.

Dolores de bu ayaklanmalara katılmıştı ve kasabasındaki köylü sendikası Tierra Libre'nin (Özgür Toprak) akti-

visti oldu.

YERLİ HAREKETİ VE KADINLAR İÇİNDE

Yerlilerin lideri olarak öne çıkan Dolores, hem Kichwa dilinde hem de İspanyolca konuşmalar yapıyordu. Anadilinde eğitim sağlanması, kadınlara yönelik şiddetin son bulması ve işlerine saygı duyulması talepleri için çalışıyordu. Ücretsiz çalıştırılan, dövülen, tecavüze uğrayan kadınların durumunu en iyi o biliyordu. Zamanla sosyalistlerle birlikte hareket etmeye başlayan Dolores, Ekvador Komünist Partisi'nin yerli liderlerinden biri oldu. Eğitim ve toprak sorunları tüm hayatı boyunca en aktif olduğu sorunlardı. Sendikalarla birlikte, Cayambe'de ya da başka yerlerde, daha iyi çalışma koşulları için işçilerin örgütlenmesinde yer aldı.

1931'de Olmedo ayaklanmasında, özellikle kadınlarla birlikte önemli rol oynadı. Kadınlar hayatlarını tehlikeye atma pahasına ajanlık yapıyor, hareketi büyütme çalışıyorlardı. Aynı yıl, başta Jesús ve Dolores olmak üzere yerli liderler, Yerli Toplulukları Kongresi gerçekleştirmek istediler. Fakat, devlet güçleri yolları kapadı, birçok lideri tu-

tuklayıp öne çıkanların evlerini yaktı. Dolores ve ailesi de evini kaybedenler arasındaydı.

Komünistler ve yerli hareketi birbirine giderek kaynaşıyordu. Partinin yayın organı Frente Obrero'da, Marksistlerin "Dünyanın bütün işçileri birleşin" sloganı İspanyolca'nın yanında Quicha dilinde de yazıldı. Partinin yerliler içinde etkin olarak çalışmalarında hep Dolores vardı.

DİKTATÖRLÜĞE KARŞI

1944'te Jesús Gualavisí ve Transito Amaguaña ile birlikte Ekvador Yerlileri Federasyonu'nu (FEI) kurdu. Yerli halkın birliğini sağlam tutabilmek için, başta anadil ve İspanyolca eğitimleri olmak üzere bilinçlendirme çalışmaları yapmak üzere, yerli okulları kurdu. Devletin hiçbir destek vermediği hatta her fırsatta saldırıldığı okulların ilkinin Komünist Partisi'nin desteğiyle, 1945'de Yanahuayco'da Tierra Libre lokalinde açtı ve bu okullar yerli hareketinin güçlü olduğu Chimba, Pesillo ve Moyurco'ya da yayıldı. Annesinin izinden ilerleyen oğlu Luis, bu okuldaki ilk öğretmen oldu.

1963'te diktatör General Ramon Castro Jijon zamanında "komünistlerin merkezi" denilerek yerli okulları kapatıldı, Kichwa eğitimi yasaklandı.

Evi yağmalanan Dolores saklanmak zorunda kaldı ama eylemlerine son vermedi. Devlet onu arıyorken, o kılık değiştirerek gizli örgütlenme yapıyordu. Castro Jijon rejiminin getirdiği tarım reformunu, çok iyi olmasa da destekleme kararı aldı. Yerli halkın gücünü göstermek için Cayambe'den başkent Quito'ya 10 bin yerliyle birlikte yürüyüş düzenledi ve Üniversite Tiyatrosu'nda, Ekvadorluların kolektif hafızasına kazınmış yuvarıdaki sözleri söylediği tarihi bir konuşma yaptı.

1971 Nisan'ında, "Hayat bu, bir gün binler ölür, binler yerini alır. Bir gece binler ölür, binler yerini alır..." diyen Dolores yaşama veda etti ve Olmedo fakirler mezarlığına gömüldü.

HALKLAR AYAKTA, KADINLAR EN ÖNDE

Fulya ALIKOÇ

Yerkürenin bir kısmı toplumsal depremlerle sarsılıyor. Irak, Lübnan, Ekvador ve Şili'de ekim ayı boyunca süren ayaklanmalar Ortadoğu ve Latin Amerika'daki fay hatlarında biriken enerjiyi açığa çıkarmış durumda. İsyanlar, farklı ülkelerde farklı nedenlerle patlak vermiş görünse de ortaklaşan özellikleri var.

Her şeyden önce, tüm bu ülkeler savaş, iç savaş, işgal ya da darbe yoluyla başta ABD olmak üzere emperyalizmin müdahale ettiği yakın geçmişlere sahip. Üstelik, her biri kapitalizmin 2008 krizi sonrası ağırlaşan sömürü koşullarıyla çalkalanıyor: Ücretlerdeki erimelere karşılık enflasyon ve hayat pahalılığı, ağır vergiler, zamlar, sosyal kesintiler, sağlık, eğitim ve bakım gibi hizmetlerin paralılaştırılması, işsizlik, hükümetlerin yolsuzluklarına karşı tahammülü imkansız oluyor. Bu ekonomik politikalarla paralel gelişen sağcılaşma eğilimine karşı halklar kendi alternatifini yaratmaya çalışıyor.

Her bir ülkedeki hükümetler, tepkileri şiddetle bastırmayı deniyor. Buna rağmen sokaklardan çekilmeyen halkların kararlılığı, hükümetleri geri adım atarak reformlar açıklamaya itiyor. Ancak reformlarla yetinmeyeceklerini, değişim istediklerini açıkça ifade eden emekçiler, meydanları terk etmese acil talepler arasında. Köklü bir değişim arzusunun sahiçiliğini görmek için eylemlerin ön saflarına bakmak bile yeterli. Çünkü devrimlerin olmazsa olmaz ortağı kadınlar orada!

IRAK: KADINLARI EVDE TUTAMAZSINIZ!

Kadınlar hazırladıkları sandviçleri sokaktaki direnişçilere gençlere dağıtıyor. Meydanı terk eden ambulanslardan aldıkları ekipmanlarla yaralıları tedavi ediyor. Okul üniformaları içindeki genç kızlar biber gazı dumanı içinde yürüyorlar. Ülkelerinin bayrağını eline alan Iraklı kadınlar gece gündüz sokaklarda slogan atarak, şarkılar söyleyerek sadece yozlaşmış hükümete karşı çıkmıyor, aynı zamanda değişim için ayağa kalkmış bir halkın ataeril genetiğiyle de oynuyorlar.

2003 yılındaki ABD işgalinden bu yana politik ve ekonomik istikrar yüzü görmeyen Irak, birçok kez irili ufaklı protestolara sahne olmuştu. Özellikle gençler arasında yaygın olan işsizlik, yolsuzluklar, sağlık ve eğitim gibi başat kamu hizmetleriyle su, elektrik, barınma gibi temel ihtiyaçlardaki yetersizliklerin oluşturduğu sorunlar bütünü. Irak halkının biriken öfkesini sokağa taşıyordu. Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) üyesi ülkelerin her geçen gün büyüyen zengliği ile yaşadığı yoksulluk arasındaki çelişkiyi gören ve reddeden Irak halkı, bu kez daha kitlesel bir yanıt verdi. Sokağı şiddetle bastırmayı deneyen Adil Abdulmehdi hükümetinin sokağa çıkma yasağı delindi ve Tahrir Meydanı'na kararlı bir sloganla yüründü: "Bizi evde tutamazsınız!"

DAHA GENÇ, DAHA KİTLESEL

Irak'taki protestolar şiddete rağmen kitleselliğin artması kadar kadınların yoğun katılımıyla da dün-

ya gündeminde. Dünya Ekonomik Forumu'nun her yıl yayınladığı Küresel Cinsiyet Uçurumu Raporunda 149 ülke arasında 147. sırada olan Irak'ta, kadınların herkesten daha çok sokağa çıkma sebebi var. Özellikle de ABD müdahalesinin bakiyesi düşünüldüğünde; 40 milyonluk nüfusun yarısının kadın olduğu ülkede, her 10 haneden birinin "reis"i kadın ve bunların yüzde 80'i eşleri ölmüş kadınlar. Buna rağmen kadınların sadece yüzde 19.8'i istihdamda. Şeriatçı gelenek hayatlarının her alanını baskılamaya devam ediyor. Örneğin kadından izin alan erkekler çok eşli evlilik yapabiliyor. İŞİD'in kontrolü altında olan bölgelerde yaşanan kölelik ve tecavüz hâlâ hatırlarda. Hal böyleyken meclis oluşumundaki yüzde 25 kadın kotası suya yazılmış bir hamasetten öteye geçemiyor.

Geçmiş gösterilerde meydanlarda tacizden kadın aktivistlerin öldürülmesine varana kadar bir dizi gerici örnek yaşanmıştı. Kadın örgütleri özellikle 2015 gösterilerinde İslamist hareketlerin tutumunu ağırtan eleştirmişti. Ancak bu sefer daha genç ve daha kitlesel olarak meydanları dolduran Iraklı kadınlar, gerçek bir dönüşümün ilk adımını atmış görünüyor. Kadınların yoğun katılımı samimi bir devrim iradesinin işareti olarak yorumlanıyor. Diğer bir deyişle, insanlık tarihinde birçok kez kanıtlanmış bir gerçek Irak sokaklarında yeniden tezahür ediyor: Kadınlar olmadan toplumsal dönüşüm olmaz!

Ve değişim arzusuyla sokağa çıkmış bir halkın kadınlarını evde tutamazsınız!

EKVADOR: BİRLEŞEN KADINLAR ASLA YENİLMEZ!

Ekim başında Ekvador Devlet Başkanı Lenin Moreno yeni ekonomik paketi açıkladı. Akaryakıt sübvansiyonlarının kaldırılmasını da içeren reformlardan en kötü etkilenecek kesim, kırsalda yaşayan yerli halklar olacaktır. Bunun üzerine ülkenin farklı yerlerinden binlerce yerli, başkent Quito'ya akın etti. Geçtiğimiz şubatta 10 milyar dolarlık borç anlaşmasının boyunduruğu altına sokulan emekçilerin 3 Ekim'deki grevi öğrencilerin desteği ve yerlilerin hareketiyle birleşti ve gösteriler çok geçmeden ülke çapına yayıldı. Derhal 60 günlük OHAL ilan eden Moreno, orduyu halkın üzerine salarak protestoları kanla bastırmayı denedi, hükümet merkezini Guayaquil kentine taşıdı. Sokakların ateşi dinmeyince 13 Ekim günü yerli liderlerle bir araya geldiği bir canlı yayında reformu geri çekmek zorunda kaldı ve IMF dayatmalarının görüleceği diyalog masaları oluşturuldu.

Tüm polis şiddetine rağmen hükümete geri adım atmayan direniş hareketinin başat aktörlerinden biri de yerli kadınlardı. Ülkenin dört bir yanından gelerek başkent sokaklarını dolduran kadınlar, parklara yerleştiler ve akaryakıt yardımının kaldırılmasını öngören paket geri çekilene kadar kenti terk etmediler. 12 Ekim günü emekçi, öğrenci ve yerli kadınların hep birlikte örgütlediği kitlesel yürüyüş, direnişin kazanımla sonuçlanmasında önemli bir rol oynadı. Latin Amerika'nın ABD ve IMF dostu devlet başkanlarından biri olan Moreno'ya, kadınlar ortak bir sloganla karşılık verdiler: "Birleşen kadınlar asla yenilmez!"

ŞİLİ: YENİ BİR ANAYASA, YENİ BİR ŞİLİ İÇİN KADINLAR SOKAKTA!

Latin Amerika'nın ekonomik ve politik istikrar bakımından örnek gösterilen ülkesi Şili'de son 30 yıldır görülmemiş bir sosyal patlama yaşanıyor. Ekim ayında başkent Santiago'da metro ücretlerine 30 pezo zam yapılmasını tüktenlerden atlayarak protesto eden gençlere dönük orantısız polis şiddeti, 18 Ekim'den itibaren gösterilerin tüm ülkeye yayılmasına neden olmuştu. Hükümetin karşı bir savaş başlatıldığını söyleyen sağcı devlet başkanı Sebastian Piñera, halkın tepkisine OHAL ve 16 bölgede sokağa çıkma yasağı ilan ederek yanıt verdi. Bunun üzerine sendikalar ve meslek örgütleri 23-24 Ekim'de genel greve çıktılar. 17,5 milyonluk ülkenin 3 milyonunu yaşadığı başkent Santiago'da 25 Ekim'de 1 milyon 200 bin kişi sokakta hükümetin istifasını talep etti. Her ne kadar Piñera, halktan özür dileyip 10 maddelik bir iyileştirme reformuna gideceğini açıklayarak kabineyi istifaya çağırırsa da, özellikle sokağa çıkma yasakları esnasında trmanan devlet şiddeti protestoların sürmesinde önemli bir rol oynuyor.

İşkenceyle gözaltına alınanlar arasında kadın-

lar özel olarak hedefe konuyor. Birçok kadın gözaltında çıplak işkenceye, tacize ve tecavüze mağruz kaldığını bildiriyor. Sağlık ve eğitim gibi kamu hizmetlerinde çalışan kadınlarla lise ve üniversite öğrencisi kadınların katılımının dikkat çektiği protestolarda, şiddet kadınların temel meselesi haline gelmiş durumda. Tarihsel kökeni Dominik'te Mirabal kız kardeşlere yönelik devlet şiddetinde yatan 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Gününün yaklaştığı bu günlerde Latin Amerikalı kadınlar bir kez daha aynı sorunla karşı karşıya. Öyle ki, 1973'te darbeyle yönetime el koyan ve 1990'a kadar iktidarda kalan askeri diktatör Pinochet dönemini aratmayacak olaylar yaşanıyor. "Ni Una Menos" (Bir Eksik Olmayacağız) Şili Koordinasyonu, "Piñera Diktatörlüğünde kaybedildiler, tecavüze uğradılar ve işkence gördüler" pankartı altında toplanarak, protestolar sırasında kaybolan kadınların isimlerinin yazılı olduğu dövizler taşıdılar. Bu durum metro zammıyla başlayan eylemlerin yönünü de değiştirdi. Kadınlar, hâlâ Pinochet anayasasının yürürlükte olduğu Şili'de anayasal değişiklik talep ediyor.

LÜBNAN: YALLAH REFİKA, ÖN CEPHEYE!

17 Ekim Perşembe günü Lübnan Bakanlar Kurulu 2020 bütçesini görüşecekken Muhammed Şukayr, WhatsApp kullanımına vergi getirileceğini açıkladı. Ekonomik krizin yüküyle bunalan yüz binlerce insan harekete geçti. Gösterilerin dördüncü gününde, 6 milyon nüfuslu ülkede sokağa inenlerin sayısı 2 milyonu aştı. Hükümet vergi reformundan vazgeçtiğini, 2020'de yeni vergilerin olmayacağını duyurdu ve yoksul aileler için ek kaynak sözü verdi. Ayrıca bakan ve milletvekili maaşlarının yarı yarıya düşürüleceği söylendi. Olmadı, sokaklar dinmedi. Yolsuzluk ve işsizlik gibi sorunlarla boğuşan Lübnan halkı, hükümetin istifasını talep etti ve Başbakan Saad Hariri istifa etti. Ancak "Hepsi, yani hepsi" sloganıyla eyleme devam eden halkın talebi, rejim değişikliğine evrildi.

Hareketin örgütsüz kesimlerinde yer yer çeşitli kurumlara saldırılar yaşandı. Buna karşılık, birtakım paramiliter güçler eylemcilere saldırmaya kalktı, ordu sokağa salındı. Köklü değişim talebinin tehlikeye girdiğini gören Lübnanlı kadınlar, tüm ülkeye yayılan bir "insanlık zinciri" oluşturduklar ve gösterilerin ön saflarına yürüdüler. Böylece kadınlar, "Devrim" sloganıyla yürüyen Lübnan halkının "ön cephe"si haline geldiler.

ÖNCELİK BARİŞİN KORUNMASI

"Kadınların ön cephesi" olarak anılan bu hamle, mezhepler arası kırılğan fay hatları üzerine oturan ülkede iç çatışmaların önüne geçti. Lübnan hükümetin ve meclisin mezhepsel olarak nüfus oranına göre belirlendiği bir rejimle yönetiliyor. Mezhepsel çatışma olasılığı şimdiki dek yoksulluk altında ezilen kesimleri sokaktan uzak tutuyordu, buna kadınlar da dahil. Müslüman ve Hıristiyan 20'ye yakın mezhepsel grubun siyasi olarak aktif olduğu Lübnan'da ilk defa halkın tüm kesimleri, 15 yıllık iç savaşın sona erdiği 1990'dan bu yana süregelen ve ülkenin altyapısını perişan eden devlet kademelerindeki yolsuzluğa karşı tek ses oldu. Bu dönüşüm atmosferinde kadınların önceliğiyle barışın korunması; hükümetin eline OHAL ilan etme bahanesi verilmemesi ve filizlenen devrimin bir iç çatışma süreciyle boğulmaması.

TACİZE, TECAVÜZE KARŞI

Mezhebe dayalı parlamenter sistemde kadınların sadece yüzde 4,7 oranında yer bulabildiği, kadınların politik katılımı ölçüti alındığında Küresel Cinsiyet Uçurumu Raporu'nda sondan ikinci (147.) sırada olan Lübnan için durum kendi içinde devrimci emareler taşıyor. Mezhepsel duvarların yıkılarak laik, şeffaf ve eşitlikçi bir halk devrimi olanağının ufukta görüldüğünü kavrayan kadınlar, çocuklarını da yanlarına alarak çıkıyorlar sokağa. Yoga seanslarıyla renklenen, dabke adlarıyla şenlenen sokaklarda "ön cephe"den sloganlar yükseliyor: "Tacize karşı devrim, tecavüze karşı devrim!"

ARZU

Meltem TEKER

Merhaba kadınlar, Soğuk kış günlerini karşılamaya hazırlandığımız şu hareketli günlerde ufak bir kahve molasında buluşup Arzu'nun hikayesine yolculuk yapmaya ne dersiniz?

Onu amfinin en arkaslarında uyurken gördüm. Saçı başı dar-madağınık, üstünde hep aynı kot pantolon ve haki yeşil asker postallarıyla, üniversiteliden çok varoş serserisine benziyordu. Avrupa'da yaşayan "gurbetçi" aileler, kendinden olanı gözünden tanırlar ya, akıcı lisanıyla, hali tavrıyla hiç renk vermemişti bize Arzu. Ta ki kantinde savurduğu o küfrü duyana kadar. Elinde sıcak çayı yanlışlıkla üstüne döktüğünde ağzından çıkan "has....." Hadi canım inanmıyorum? Demeye kalmadan kalabalığa karıştığını gördüm. Takip etmek için hızla fırladım bahçeye.

Her zamanki huysuz haliyle, kocaman gözlerinden buz gibi bakışlar savurarak oturuyor banka.

"Sen Türk müsün?" diye seslenerek oturuyorum yanına.

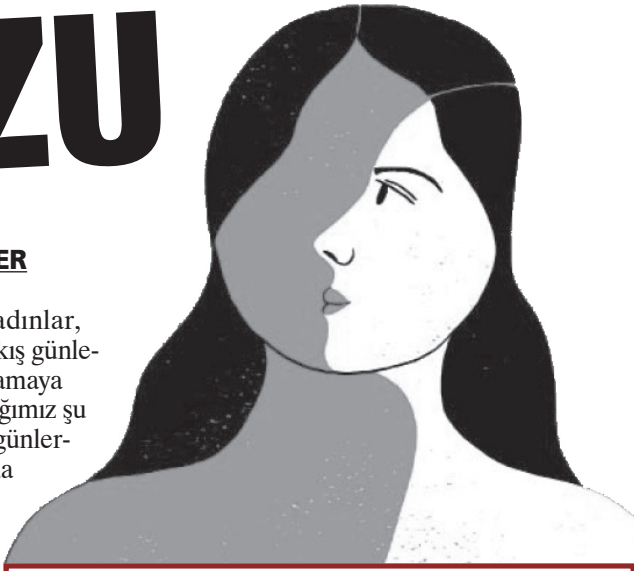
- S'en aller! (Git başımdan)
- Ama Türkçe küfür ettin.
- C'est pour toi! (Sana ne)

Yoğun ısrarım ve inadım sayesinde dudagının kenarından minicik bir gülümsemenin süzülmesini fark ediyorum. Değişmiş ses tonuyla bu sefer esprisini de ihmal etmiyor: "Sana da mı küfür edeyim?"

YALNIZ GEÇEN ÇOCUKLUK

Lilly diyorlardı adına. Adıyamanlı, üç çocuklu, mülteci bir ailenin son çocuğu. Babaları aileden iki yıl önce gelerek "düzen" kurmuş önce. Anne ve çocuklar için zorlu geçen bu iki yıl ve arkasından çıktıkları kabus gibi yolculuk, Arzu'yu daha 8 yaşında haşin bir kız çocuğu yapmış.

Birkaç ay sonra, Arzu babasını feci bir trafik kazasında kaybeder. Üç küçük çocuk, gündelik işlerde çalışan anne, yeniden yaşam kurma mücadelesinin tam ortasında bulurlar kendilerini. Önce cenaze, sonra da anne ve büyük abla bir yolunu bulup getirilir Türkiye'ye. Fransa'da kalan Arzu ve küçük ablası ise "haym" denilen yurda yerleştirilmiştir bu arada. Tam bir yıllık zorlu bekleyişten sonra, bir sabah ellerine ulaşan mektupla iki küçük kız donup kalırlar. Cenaze ve defin işlerinden sonra araya giren akrabalar anne-

*Lilly diyorlardı adına.
Adıyamanlı, üç çocuklu, mülteci
bir ailenin son çocuğu.
Yaşadıkları, onu daha 8 yaşında
haşin bir kız çocuğu yapmış.*

yi baş göz edip evlendirmiştir. Yeni koca ilk günler çocukları yanlarına aldıracağını vadetse de zamanla yerini dayak ve hakarete bırakmıştır.

İki küçük kız kardeşin, "yol gözleyerek" büyüdükleri yurt kapısına ne gelen olmuştur, ne de giden... Aradan geçen on koca yılı, daha sonraki günlerde kah gülerken, kah hüznle anlatan Arzu, yüzüne yapışmış isyankar ifadenin derin gizemini de bu arada bir bir çözüyordu.

Arzu'nun ablası, on sekizine basıp da kurtuluşu acilen evlenmekte bulmaya çalışmış ne yazık ki... Avrupa'nın en "medenî" ülkelerinden birinde, Fransa'nın ortasında da olsa "erkek şiddeti" aynı korkunç yüzünü burada da göstermiş küçük kıza. Gurbetçi muhafazakar bir ailenin gelinidir artık.

'KENDİMİ YENİDEN DOĞURACAĞIM'

Yalnızlığı iyice içselleştirmiş olan Arzu, ağır bir depresyon geçirir. Aylar süren sendromdan sonra gözünü açtığı hastane odasında her zamanki gibi ne geleni vardır ne de gideni. Arzu, gördüğü tedavilerden sonra üniversite okumaya karar verir. Hastanede kendisine uzanan bir dost kadın eli sayesinde geçimlik maaşına bile kavuşur. Yine bir öğle arası sohbetinde, artık buz kesmiş çayını koklayarak "Biliyor musun?" diyor, "Umumi tuvaletlerde bile sabahladığım oldu benim." O an ellerimin o çaydan daha soğuk olduğunu fark etmiş olacak, içeri girmeyi teklif etti ardından. "Peki, ne yapacaksın şimdi?" diye sormaktan alamıyorum kendimi. Keskin bir ses tonu çınlatıyor kulaklarımı: "Kendimi yeniden doğuracağım."

Sesin hepimizin sesi olsun! Birlikte kolaylaşsın, Arzu kardeşim benim...

Kadınlar savaş istemiyor

Neslihan KAR
İkitelli / İstanbul

Türkiye'nin "güvenli bölge" kuracağız, buradaki Suriyelileri oraya yerleştireceğiz" diye başlattığı Suriye hareketi, geride ölümler ve yerinden yurdundan edilen yeni insanlar bırakarak şimdilik sona erdi. Ancak ne ölümler ne de bölgede yaşayan halkın durumu değil tartışılan. Medya eliyle savaş kışkırtıcılığı sürdürülüyor, zafer naraları atılıyor. Ancak bu savaş ve zafer çığlıkları İkitelli'de yaşayan emekçi kadınları ikna edememiş. Zaten yoklukla, yoksullukla boğuşan kadınlar, "Savaş istemiyoruz" diyor.

SAVAŞSIZ BİR ÇÖZÜM MUHAKKAK VARDIR

DİLEK: Öncelikle ben savaş meselesine duygusal bakıyorum, insanlar ölüyor çünkü. Suriye komşumuz. Savaşsız bir çözüm muhakkak vardır. Türkiye hükümeti, Suriyelilerin ülkemizden gitmesi için Suriye sınırları içerisinde güvenli bir bölge yaratma amaçlı savaş açtığını söylüyor ama onaylamıyoruz. Başka çözüm yolları vardır, eşit haklar olabilir mesela. Türkiye'de işsizlik sorunu hep vardı. Suriyeliler geldiğinde bu sorun daha da büyüdü. İşverenler Suriyelileri tercih ettiler, çünkü daha düşük ücrete çalıştırabiliyor. Sigorta da istemiyorlardı. Hem Türkiyeli hem Suriyeli işçiye sigorta yapılabilecek yasalar düzenlenebilir mesela.

KİMİN YERİNE KİMİ KOYUYORLAR?

ROJDA: Ben Suriyeliyim. Türkiye'nin Suriye sınırları içerisinde girmesi ne kadar doğru olabilir sizce? Cumhurbaşkanı Erdoğan açıklama yapıyor,

güvenli bölge yapacakmış, Türkiye'deki Arap kökenli vatandaşları o bölgeye yerleştirecekmış. Kimi öldürüyorlar, kimin yerine kimi koyuyorlar! Savaştan bütün bölge halkları zarar görür. Şimdi savaşa harcanan paralar kimin cebinden çıkacak? Tabii ki bizlerin. Daha geçtiğimiz haftalarda ekmeğe varana kadar her şeye zam geldi Yeni zamlar da gelecek. Zaten zar zor geçiniyoruz. Böyle nasıl olacak bilmiyorum...

DEVLET ÇOCUKLARIMI BÜYÜTÜRKEN NEREDEYDİ?

NERİMAN: Sınırın iki tarafında da ölenler can, hepsine acıyorum. Geçtiğimiz günlerde oğullarımdan birine seferberlik kağıdı geldi. Ben çocuklarımı savaşa göndermem. Savaşıyoruz devlet için, şurasında bir ocak mı yapıyor bana? Devlet ben çocuklarımı açlıkla susuzlukla büyütürken neredeydi? Getirdiler Suriyelileri buraya, kapıları açmasalardı o zaman... Yarın bizim ülkemizin içerisinde de savaş olmayacağını kim söyleyebilir şimdi? Kendi çocuklarını neden göndermiyorlar savaşa? Ya benim aklım akıllı değil ya da bunların aklı akıllı değil... Paralı askerlere de kızıyorum. Sürün ama paralı asker olmayın. Benim küçük oğlum askerdeyken "Ben askerde kalacağım" dedi, ben izin vermedim. Kesinlikle hakkımı helal etmem sana dedim.

SAVAŞIN FATURASINI DA SIRTIMIZA KAMBUR YAPACAKLAR

GÜLAY: Savaş her ülke için yıkım demektir. Sadece ekonomik açıdan değil masum insanlar, askerler ölüyor. Bir de bizim ülkemiz toprakları işgal altında değil ki, biz neden Suriye'nin sınırları içerisinde terör avlamaya gidiyoruz? Ne işimiz var orada? Bundan sonra bizi zam yağmuru bekliyor. Ekmeğe zam geldi. Elektrik faturası geçen ay bana 98 TL geldi, bu ay 170 TL... Pazara 50-100 lirayla giderken şimdi gidermiyorum. Enflasyon düştü diyorlar.

Nerede düşen enflasyon? Bunlar şimdi bir de savaşın faturasını sirtımıza kambur yapacaklar.

SAVAŞ HÜKÜMETİ İSTEMİYORUZ!

DÖRT KOLDAN SAVAŞ KIŞKIRTICILIĞI İŞÇİ KADINLARI İKNA EDEMEDİ:

Ne işimiz var orada?

Ayşe ÖZ
Sincan / Ankara

Savaş değil, 'harekat' dedi birileri. Yaklaşık 9 gün sürdü. Ölüm haberleri geldi. Diplomatik toplantılar, görüşmeler, twitler gündemdedi. Hepimiz yaşadığımız birçok sıkıntıyı unutup, her yerde bunu konuştuk.

Ancak metal işçisi kadınlar, bunu bir "harekat" olarak nitelendirmedi. Sonuçta toplar, tüfekler, ağır silahlar olunca üstüne bir de ölümler gelince, kadınlar buna "savaş" dedi.

'BITSİN KIZIM, BITSİN'

Bir metal işçisi kadının evine, oturmaya davetliyiz. Evde hasta annesi var. Görünce sorduğu ilk şey "Kuzum, savaş bitti mi?" oluyor. "Ateşkes oldu, bitti gibi nine" deyince, "Bitsin kızım, bitsin. Oğlum (torunu) askere gidecek" diyor.

Medyanın savaş kışkırtıcılığı bu sefer çok işe yaramış gözüküyor. İşçi kadınlar arasındaki sohbet, erkek işçilere nazaran daha az tansiyonla sürdü. Molalarda, "Şam'a kadar girelim" içerikli sohbetlere karşın, kadınlar arasında "Ne işimiz var orda" itirazları ağır basıyor.

'İYİCE SIKIŞTI GALİBA...'

Hülya 30 yaşında, iki çocuk annesi bir metal işçisi. Evde kocasıyla sohbetini aktarıyor. Eşi, "Reis iyice sıkıştı galiba" diyormuş. "Her yerde 'Şu kadar terörist öldü, şurda şehit var' diye galeyana getirmeye çalışıyorlar, ama bu iş Tayyip'in artık bu işi yapamadığını gösteriyor" diye konuşuyor.

Kardeşi harekate uzman çavuş olarak katılan bir işçi kadın da günlerce ağladığını belirterek, bir an evvel bitmesini istediği "harekat" için daha fazla konuşmak istemiyor.

'ŞİMDİ KİM, NE KAZANDI?'

Harekatın son günlerinde ve Amerika ve Rusya ile görüşmelerden sonra kafalarda karışıklığın daha da arttığı görülüyor. "Şimdi kim, ne kazandı?" sorusu herkesin kafasında.

25 yaşındaki bir metal işçisi olan Ebru, "Bu savaşta herkes kazandığını iddia ediyor ama mantıken biri kazanıyorsa birinin kaybetmesi lazım. Peki, kaybeden kim? Çok garip. Bütün televizyon kanalları 'Reis şunu dedi, bunu söyledi, şuraya gireriz' diye veriyor. Ama Trump 'İki çocuk kavga etti, ayırdım' diyor. Çok garip gerçekten. İnsanlar öldü ama ne kadar rahat 'Çocuk kavgası' diyebiliyorlar."

Kadınların Vicdanı Reddediyor Savaşı!

'Silaha para harcamasınlar ücretleri artırırsınlar'

Yasemin ÖZTÜRK
Eren AKTAŞ
Sincan / Ankara

Sincan'ın Oğuzlar Mahallesi'nde yaşayan kadınlarla ekonomik kriz ve Suriye'ye yönelik operasyonlara ilgili sohbet ettik. Kadınların çoğu, ülkenin ekonomik kriz içerisinde olduğuna işaret ederek, adı ister "sınır ötesi" isterse "savaş" olsun insanların ölmesine, öldürülmesine ve silaha para harcanmasına karşı çıktılar.

"Kim olursa olsun, savaş bir insanlık suçudur. Savaşa 'hayır' diyoruz" diyen Nurdan, üç çocuk annesi. Sözlerini şöyle sürdürüyor: "Çocuklar ölüyor, üzücü bir görüntü zaten. Suriye çekeceğini çekti, binlerce insan öldü, insanlar yerinden yurdundan edildi. Binlerce çocuk göçler sırasında kayboldu, akıbetleri belli değil. Şu anda savaşla ekonomik krizi gölgelemeye çalışıyorlar. Savaşın ve ekonomik krizin yükünü bize yıkıyorlar. Tüm gelirler savaşa harcanıyor. Sonunda savaşın kazananı belli."

'GERÇEK HABER VERENLERİ TAKİP EDİYORUZ'

Nurdan, medyanın tek sesli ve savaş yanlısı yayın yapmasını da eleştiriyor: "Gazetelere bakın, hepsi aynı başlıkla çıktı. televizyon zaten seyretmiyoruz artık. Yaptıkları haberlerle onlar ne istiyorsa onu yayınlıyorlar. Halka gerçek haber veren basın sayısı çok az. Birkaç internet sitesi var, haberleri onlardan takip ediyoruz."

Medyanın kışkırtmasına rağmen savaşa desteğin eskisi gibi olmadığını da belirtiyor Nurdan. "Eskiden benzer bir durum olduğunda sokaklarda büyük Türk bayrakları asılırdı, artık hiçbir yerde bayrakları göremiyoruz. İnsanlar eskisi kadar desteklemiyor" diyor.

'VERGİLERİMİZ SİLAHA GİDİYOR'

Zehra, "Hangi taraftan olursa olsun genç-

lerin, çocukların ölmesine karşıyım" diyerek söze başlıyor ve şöyle devam ediyor: "Bizim ailenin yarısı CHP'li, yarısı da MHP'li. Ailecek sınır ötesi harekate karşıyız, savaşa karşıyız. Biz geçim derdine düşmüşüz. Evde iki kişi çalışıyor, altı boğaz var. Bizim vergilerimiz silah alınıyor.

Silaha para harcamasınlar, insanların ücretlerini artırırsınlar. Kirada oturuyoruz. Tencere nasıl kaynıyor? Yukarıdakilerin çarşıdan pazardan haberleri yok herhal. Her öğün bir simit yersek ne kadar para biriktirmişiz onu konuşuyor. Artık hiçbir partiden değilim, hiçbirine oy vermeyeceğim."

'ASKER CENAZELERİ HEP FAKİR ÇOCUKLARININ'

İki çocuk annesi genç bir kadın olan Emine de savaşa karşı. Özellikle de gençlerin ölmesine. Şöyle konuşuyor: "Amaaan oyun oynuyorlar. Yıllardır aynı şey. Amerika ne derse o oluyor. Olan bizim gençlere oluyor. Hep fakir çocukları... Asker cenazelerine bakın, zengin çocuğu olup da ölen asker görmedim. Çocuklar öldürüldü, çok üzüldüm. Savaş çok kötü. Karşıyım, istemiyorum."

'BAŞKALARININ TOPRAKLARINDA NE İŞİMİZ VAR?'

Serpil ise savaşın "şiddetin en kötüsü" olduğunu söylüyor. "Bir kadın olarak düşünüyorum, kadınlar çocuklar öldürülüyor, karşı çıkıyoruz değil mi? 'Kadına, çocuğa şiddete hayır' diye. Savaşta da yine çocuklar öldürüldü. Hangi taraf, kim olursa olsun savaşa karşıyım" diyor.

Ekonomik kriz nedeniyle artan geçim sıkıntısına bir de savaş derdinin eklenmesini istemeyen Serpil, savaşa harcanacak parayla çalışanların ücretlerinin artırılmasını istiyor ve soruyor: "Bizim başkalarının topraklarında ne işimiz var?"

Barışı çocuklara nasıl anlatacağız?

Hatice KAPUSUZ

Cevaplanması zor bir soru. Sorunun cevabı barışın hangi anlamını, hangi çocuğa, ne amaçla anlatacağımıza göre şekillenebilir elbette.

Yabancı dillerde barış üzerine hazırlanmış kitaplara baktığımızda çocuğun kendisiyle, çevresiyle barış halinde olması ve uyum içinde olmasını tema eden birçok yayın olduğunu görebiliyoruz. Peace is an Offering (Barış Paylaşmaktır) böyle bir kitap örneğidir.

Ancak iş 'savaşın yokluğu' şeklinde tanımlayacağımız barışa gelince biraz çetrefilli hale geliyor. Zira çocuğun özne olduğu ve savaşı anlatan resimli kitaplar bazen "savaş pornografisi" sınırında gezebiliyor. Burada çocuğun kendini kahramanla özdeşleştireceğini düşünürsek bu, çocuk için uygun görünmüyor.

Ancak panzerlerin çocukları hayatından kopardığı bir ülke burası. Haber bültenlerinin şiddet dolu olduğu, şiddet ve nefret dilinin çocukları kuşattığı bir ülke. Çocukları kitaptaki şiddetten korusak bile televizyonda her gün maruz kaldıklarını ne yapacağız? Burada bir çelişki ortada duruyor.

Paris Katliamı'ndan sonra gazeteler, televizyonlar katliam görüntülerine maruz kalan çocuklar için barış dilini hakim kılmak, anma süreçlerine çocukları dahil etmek, genelleme yapmamak ve düşmanlaştırmadan kaçınmak ekseninde metinler yayımladılar. Türkiye'de de benzeri çalışmalar ve çabalar yok değil ancak maalesef bu çalışmalar ana akımlaşmıyor.

ETKİLEYİCİ AMA DUYARSIZLAŞTIRMAYAN

Savaşın karanlık yüzünü anlatan kitapların bir kısmının yayımlandıkları ülkelerde mülteci düşmanlığına karşı empati geliştirmeye yönelik olduğu anlaşılabilir. Nicola Davies'in yazdığı Rebecca Cobb tarafından resimlenen The Day War Came (Savaşın Başladığı Gün) bu amaçla yazılmış. Yer yer karanlık sahneler içeren kitap bu kapsamda görülebilir. Benim kitaba dair hissiyatım bu karanlığın

Savaşın vahşetini duyarsızlaştırıcı bir açıklıkla resmetmek yerine 'etkileyici/hakiki' olmanın çocuk odaklı yolları üstüne incelikle düşünmek ve kitabı sadece okuma değil üstüne konuşma malzemesi haline getirmek daha uygun görünüyor.

çocuk için fazla olduğu yönünde.

Francia Sanna'nın "Yolculuk" kitabı bu alandaki en iyi kitaplardan biri. Kitap savaşın karanlık ve zor yüzünü etkileyici ama duyarsızlaştırıcı olmayan bir biçimde anlatıyor. Zira etkileyici olması amacıyla çok fazla şiddetli öğe kullanmak uzun vadede bir duyarsızlaşmayla sonuçlanıyor. Bununla birlikte barış, görece olan bir vicdana emanet edilmemeli.

BARİŞ BİR ÇOCUK HAKKIDIR

Savaşın başta yaşam hakkı olmak üzere birçok çocuk hakkını ihlal ettiği, bu yüzden de barışın bir çocuk hakkı olduğu tartışılmaz bir gerçek. Ayrıca çocukların barış talebinin ve mücadelesinin bir öznesi olduğunu hatırdan çıkarmamak gerekiyor. Bu sebeple barışı konuşmak için savaşın vahşetini duyarsızlaştırıcı bir açıklıkla resmetmek yerine

"etkileyici / hakiki" olmanın çocuk odaklı yolları üstüne incelikle düşünmek ve kitabı sadece okuma değil tartışma ve üstüne konuşma malzemesi haline getirmek daha uygun görünüyor.

KRİTER NE OLACAK?

Buradan hareketle çocuklar için uygun olan bir barış kitabında anlatıya ve görselleştirmeye dair şu kriterler konabilir:

- Savaş, barış, düşman, taraf, çatışma vb. kavramların bir veya birkaçını tartışabilir kılmak
- Barış kültürü, barış süreci, kültürel farklar, birlikte yaşam, mülteciler gibi kavramlardan bir veya birkaçını konuşmaya alan

BİZİM ÖNERDİKLERİMİZ

Barış temasıyla, farklı yaş gruplarından çocuklarla paylaşabileceğimiz, okuyabileceğimiz ve üzerine konuşabileceğimiz çeşitli çocuk kitapları var. Bunlardan birkaçı şöyle:

DÜŞMAN

İki askerin savaştaki günlerini basiteştirilmiş bir dille anlatan Düşman, eşitler arası bir savaşta düşmanlaştırma dinamiklerini anlamak ve konuşmak için iyi bir kaynak.

Yazar: David Cali

Resimleyen: David Cali

Yayınevi: Ginko Çocuk

Yaş: +9

ATEŞ HATTI

Meçhul Bir Askerin Günlüğü

Ateş Hattı 1. Dünya Savaşına katılan bir askerinin günlükleri üzerinden savaşın insani ve duygusal zorluklarını, askerin gün be gün karşılaştığı gerçek yüzünü aktarıyor. Kitap zor bir konuyu ele almasına rağmen şiddet öğeleri kararında kalmış diyebiliriz.

Yazar: Barroux

Yayınevi: Desen

Yaş: +12

İNSANLAR NEDEN SAVAŞIR?

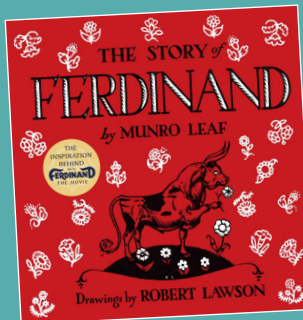
Çatışma, Savaş ve Barış

Kitap çatışma, savaş ve barış konularında kısa, öz ve temel bilgileri bir barış perspektifi ile sunuyor. Çatışmaların kaynakları, sınırlar, işbirliği olanakları, barış yapmak, barışı sürdürmek konuları basit ve anlaşılır şekilde aktarılmış.

Yazar: Niki Walker

Yayınevi: YKY

Yaş: +12

FERDİNAND

Ferdinand arena yarışlarına katılmak istemeyen, onun yerine doğayı seyretmeyi tercih eden boğanın öyküsünü anlatıyor. Kitap şiddetsizlik hatta vicdani red üzerinden okunabilir ve tartışılabilir.

Yazar: Munro Leaf

Resimleyen: Robert Lawson

Yayınevi: Pena

Yaş: +5

DİŞE DİŞ

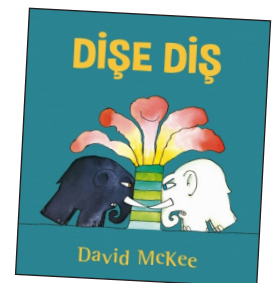
Kitap siyah ve beyaz fillerin savaşını anlatıyor. Savaşmak istemeyen filler ormana kaçıyorlar ve bugün bildiğimiz gri fillerin ataları oluyorlar.

Yazar: David McKee

Resimleyen: David McKee

Yayınevi: Uçan Balık

Yaş: +7

GEÇ GELEN ADALET, ADALET MİDİR!

Berfin GÜLER / Melek ATASOY
Malatya

29 Ekim 2016'da 675 No'lu Kanun Hükümünde Kararname ile işinden ihraç edilen SES Malatya Şube Eş Başkanı Bülent Uçar, ihraç edildikten üç buçuk ay sonra kalp krizi geçirip hayatını kaybetti. Ardında bir eş ve iki kız çocuğu bırakan Uçar, ölümünden 2 yıl sonra göreve iade edildi. Eşi Songül ve kızları ise bu süre içinde zorlu bir mücadele vermek, ayakta kalabilmek için büyük çaba göstermek durumunda kaldı. Songül Uçar'la aradan geçen iki buçuk yılda yaşadıklarını konuştuk.

İhraç kararının hem eşini hem kendilerini derinden etkilediğini belirten Songül Uçar, eşinin vefatına kadar olan süreçte yaşadıklarını şöyle anlatıyor: "İşe girerim, bir şeyler yaparım, diyordum. O süre iş aradı, birkaç özel hastaneye başvurdu, ihraç edildiği için almadılar tabii. O da ihraç edilen arkadaşlarıyla bir çay ocağı açmayı düşündü. İş bölümünü bile yapmışlardı, 'Kim daha iyi çay demler, kim daha iyi bulaşık yıkar...' şakalaşıyorlardı. Benim de yardım etmemi istiyordu. Gözaltılar nedeniyle de

endişeliydi ve hazırlıklı olmamızı istiyordu.

O dönem çok kötü olmuştu, ama bunu bize yansıtmıyor, güçlü durmaya çalışıyordu. Hiç uyumadığını fark ettim, sürekli sigara içiyordu, çok kilo kaybetmişti. Stresten vücut ağrıları artmıştı, vücudunun çeşitli yerlerinde uyuşmalar olduğunu söylüyordu. Hastaneye gitmedi, 'İhraç edildim hastaneye gitmem, gururum incindi' demişti. Bülent'in vefatı hiç beklenmedik bir şeydi hepimiz için. Alışmak zor oldu, alıştık mı? Alışmadık, çok büyük acılar yaşadık kızlarımızla."

'İHRAÇ EDİLEN BİRİNİN EŞİNİ ÇALIŞTIRAMAYIZ'

Eşinin ölümünden sonra maddi manevi çok sıkıntı yaşadıklarını, kızlarının eğitimi için arabalarını satmak zorunda kaldıklarını, araba olmayınca ceviz bahçelerine de bakmadığını söyleyen Songül, "İş başvurusu yaptım, ancak 'ihraç edilen birinin eşini çalıştıramayız', 'Evraklarını bırak, biz sana haber veririz' dediler... Çok okula evrak bıraktım, hiçbir dönüş almadım. Kızım sınava girecekti, başarılı bir öğrenci olmasına rağmen hiçbir şey yapamadım. İki çocuğum

da psikolojik destek aldı, büyük kızım hâlâ tedavi görüyor. İlaç alamadığımız zamanlar oldu. Yeni birileriyle tanışmak istemiyorlar" diyor.

Şimdi biraz daha iyi olduğunu söylediği çocuklarına özellikle "Babanız ne iş yapıyor?" sorusunun ağır geldiğini dile getiriyor Songül ve ekliyor: "İkisi de babasını çok güzel biliyor."

Göreve iade kararına sevinemediklerini belirten Songül, "Bülent gittikten sonra böyle bir karar gelmesi daha çok yıprattı. Olan Bülent'e oldu" diyerek, kızlarının maddi manevi bütün haklarını almak için mücadele edeceğini söylüyor.

'MÜCADELE AZMİNİ BANA BIRAKTI'

Haksız yere işinden edilen herkesin görevine iade edilmesi ve hakkını almasını isteyen Songül, Bülent Uçar'ın evlilikleri süresince kendisine de çok şey kattığını belirtiyor: "Ben lise mezunuydum, okumak gibi bir niyetim yoktu; beni sosyoloji okumaya teşvik etti, araba sürmeyi öğretti. Farklıydı, çocuklarıyla arkadaş gibiydi, sohbetler ederdi. Çocuklarımıza iyi bakarak Bülent'i yaşatmış olacağım. O mücadelecisi bir sağlık emekçisiydi. Sendikasından hiç vazgeçmedi. Bülent mücadele azmini bana bıraktı."

Bülent Uçar'ın büyük kızı da ilişkilerinin her zaman çok iyi olduğunu söylediği babasının bıraktığı hatıralarla hala hayatına yön verdiğini ifade ediyor: "Ben babamla daha çok zaman geçirdim, annemle daha yeni tanıştık diyebilirim. Babamın yemek masasında öylesine söylediği şeyleri şimdi kavriyorum. Hayatıma hâlâ yön veriyor. Babamın mücadelesini herkes duysun istiyorum. Bu çok temiz bir mücadeleydi kirlenmesini istemiyorum. Sessiz kalmak istemiyorum."

ADIMI ARA

Birgül AKTAŞ KILIÇ
Toronto / Kanada

Geçtiğimiz günlerde Ontario Sanat Galerisi'nde düzenlenen fotoğraf sergisinde İran'dan Kanada'ya göç eden fotoğraf sanatçısı

Zehra Saleki ile Orta Doğu'ya dair biraz sohbet ettik. Zehra Saleki sergisinde göç ve savaş gibi önemli ve sarsıcı konulara sanatsal bakış açısıyla ışık tutuyor.

Saleki sergilediği fotoğraflarla, siyah beyaz fon üzerinde yüz tane arkası dönük çocuğa bakmamızı, savaşta ölen çocukları düşünmemizi, yüzlerini, geleceklerini hayal etmemizi ve onlara bir isim bulmamızı istiyor. 'Adımı Ara' fotoğraf sergisinin amacını Zehra Saleki'den dinliyoruz:

"Bu çocuklar nispeten şanslılardı çünkü, 16 yaşına gelebildiler. Ölen, aklımızdan ve hatıralarımızdan silinen yüzbinlerce çocuk arasında olabilirlerdi. Orta Doğu'daki savaşın normalleştiril-

mesi büyük bir problemken kayıplardan geriye kalan tek şey ise, "zayıf" temsil eden sayılar oluyor. Bu projenin amacı, insanlara bu sayıların ve cansız figürlerin arkasında bir yaşam, küçük gövdeli bir çocuk ve bir gülümseme olduğunu hatırlatmak. Görüntüler önemlidir. Görüntüler politik işler yapar. Mültecilerin görüntülerinin temsili bile kişisel hikayeleri ve çoklu kimlikleri görünür kılar. Böylece insanlar kendi yaşamlarını başkalarıyla bağlamaya başlarlar. Daha sonra ortaya çıkan ve kabul görülen politikaların yönünü etkilerler.

Savaşta ve göçten en çok etkilenen kadınlar ve çocuklardır. Sanat bireylerin, içinde yaşadığımız toplumların ve çevremizi birbirine bağlılığının anlaşılmasını sağlamakta önemli bir role sahiptir. Sanat yeni gelenler ve yerel halk arasında daha derin anlayışlar yaratabilir. Fotoğraf ve sanat sergileri, birbirlerinin hakkında daha fazla bilgi edinme ve yerel topluluklar için özellikle mülteciler gibi yeni gelenleri anlama fırsatları sağlayabilir."

Fotoğraf sanatçısı Zehra Saleki, çalışmasını savaşta ölen ve daha büyük savaş raporlarında isimleri kaybedilen binlerce çocuğa ithaf ediyor.

Mide gribi diye

bir şey var mı?

Uzm. Dr. Sanem BİLGİLİ

Okadar meraklıyız ki yeni yeni hastalıklar türetilip sonra da onlarla boğuşmaya! Şimdi de yeni moda 'mide gribi' diye bir şey türedi. Merak etmeyin, her gün insanlığın türünü tehlikeye atacak yeni ve kötü-cül hastalıklar ortaya çıkıyor zaten ve tıp dünyası en bilimsel şekliyle bunları tüm insanlıkla paylaşıyor. Ama bu, onlardan biri değil!

Gazete haberlerine şöyle bir göz attım da bir hastanenin dergi yazısından kopyala-yapıştır olarak hazırlayıp, yaratıcı edebi kişiliği ile 100 yıllık ishale 'çağdaş' bir isim koymuş değerli meslektaşım. Oyle almış yürümüş bir mide gribidir gidiyor!

GRİP DEĞİL ENFEKSİYON

2018 yılında Enfeksiyon Hastalıkları Derneği'nin Gastroenterolojik Enfeksiyonlar Uzlaşma Raporu-Klinik'ten en güncel verileri paylaşarak adına "mide gribi" denen ama aslında klasik mide barsak enfeksiyonu olan bu hastalığa ilişkin bilgiler vermek istiyorum.

Mide barsak enfeksiyonları, tıptaki adıyla 'akut gastroenteritler' dünyada en sık konulan klinik tanıdır. Gastroenterit; sindirim kanalı geçirgenliğinin artması sebebiyle ishal ve kusma ile giden klinik tabloya verilen addır. İshal; dışkıının sıvı içeriğinin, miktarının ve sıklığının artması durumudur. 14 günden az süren ishallerde akut gastroenterit denir ve dünyada en sık akut gastroenterit nedeni virüslerdir.

ÇOCUKLARA DİKKAT!

Tüm dünyada ölüm nedeni açısından ikinci sıradadır. Dünyada her yıl 2 milyar kişi mide barsak enfeksiyonu (akut gastroenteritler) oluyor. Özellikle kalkınmada geri kalmış dünya ülkelerinde çocuk ölümlerinin sık sebebi olarak bu hastalığı görüyoruz. Her gün 5000'den fazla çocuk ölümü, dakikada 7 çocuk gastroenteritten ölüyor tüm dünyada.

Türkiye'de ise görülme sıklığı tüm yaş gruplarında 13. sırada, 0-14 yaş arası çocuklarda ise 4. sırada.

İnsan ömrü uzadıkça 65 yaş üzeri insanlarda da mide barsak enfeksiyonu akut gastroenterit bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaya başladı.

NOROVİRÜS: ERIŞKİMLERİN BÜYÜK DERDİ

YENİ ismiyle adından söz ettiren mide barsak enfeksiyonu etkeni ise Norovirüs! Bu virüs de aynı rotavirüs gibi bol sulu dışkılama, karın ağrısı ve mide bulantısı-kusma semptomlarıyla giden ve özellikle erişkinlerde sık görülen mide barsak rahatsızlıklarının sebebidir.

Virüs vücuda alındıktan 24-48 saat sonra karın ağrısı, karın krampları ardından ishal ve kusmayla devam eder. Bu virüsle hastalananların yarısında bu durumlara ateş de etki eder. Baş ağrısı, halsizlik, yorgunluk genel hastalık tablosuna eşlik eder. Genellikle kendi kendini sınırlayan bir hastalık tablosudur.

Salgınlarda içme suyunun enfekte olabileceği akıldan tutulmalıdır. Tedavisinde; kaybedilen sıvı yerine koymak için bolca sıvı tedavisi önerilir. Eğer hasta ağızdan sıvı alamayacak kadar kötü durumda değilse, bol bol su içmeli, ama eğer hasta aşırı kusma ve sıvı kaybı yaşıyorsa ve ağızdan sıvı tüketimi gerçekleştirilmiyorsa damar yoluyla sıvı verilmelidir.

ROTAVİRÜS: AŞIYLA TEHLİKESİ AZALTILDI

ROTAVİRÜS ile olan gastroenterit ilk 5 yaşta en sık etken olarak karşımıza çıkıyor. Anneden geçen antikorlar ortalama 5. aya kadar bebeği koruyucu. 5 yaş üzerinde hem görülme sıklığı azalıyor hem de ölümcül seyri yumuşuyor. Hastalık sonrası edinilen bağışıklık güçlü değil bu yüzden sık geçirilebiliyor. Damlacık yoluyla, enfekte yiyeceklerin ellenmesi ve yenmesi, hijyen kurallarına uymayıp, ellerin sık yıkanmaması hastalığın özellikle kapalı alanlarda hızla yayılmasına neden oluyor. Bu etkene karşı ilk 1 yaşta yapılan aşılama hem hastalığın daha rahat atlatılmasını, hastane yatışlarının azalmasını hem de ölümlerin neredeyse yok olmasını sağladı.

SU VE SABUNUN DEĞERİNİ BİLİN

MİDE barsak enfeksiyonlarına yol açan virüsler vücuda damlacık yoluyla girer. Yani elleri yıkamak, kalabalık yerlerde ve kapalı alanlarda temizlik ve hijyen kurallarına uymak hastalığa karşı en temel koruyucudur. Yani "el yıkamak" deyip geçmeyin, hem sizin hem de etrafınızdaki insanlar için en temel koruyucunun su ve sabun olduğunu unutmayın!

Mide gribi denen, mide barsak enfeksiyonları, tıptaki adıyla 'akut gastroenteritler' dünyada en sık konulan klinik tanıdır. Özellikle kalkınmada geri kalmış ülkelerde çocuk ölümlerinin sık sebebi olarak bu hastalığı görüyoruz.

Bir garip iş ilanı: Boy, kilo basen, meme ölçüleriniz?

GÜL DEMİR
Avcılar / İstanbul

Üniversiteden yeni mezunuz ve çok yüksek ihtimalle iş arıyoruz. Bakmadığımız iş bulma sitesi, başvurmadığımız ilan da kalmamış. İş ilanlarının içinde kaybolup hangisine başvurup başvurmadığımızı düşünürken saatlerin nasıl geçtiğini anlamadığımız bir günü daha işsiz olarak kapatmış olduk. Gençlik ve işsizlik kelimelerinin birbirine en yakın olduğu bu dönemlerde biz de işsizler kervanının bir parçası haline geldiğimizde “Ne iş olsa yaparım!” sinyalinin açıp hız kesmeden iş aramaya devam ediyoruz. Üniversite okuduğumuz yıllardan kalan, içerisinde bulunduğumuz iş ilanı gruplarına göz atmak aklımıza geldiğinde bir heyecanla grupları buluyoruz. Sosyal medyada oldukça yaygın olan bu grupların WhatsApp'ta da oldukça aktif ve hareketli olması bize biraz daha umut vadediyor. Ee nasıl olsa işsizim ne iş olsa yapacağım artık. Mühendislik, mimarlık, hukuk, edebiyat, eczacılık... Ne mezunu olduğumuzun önemi yok. Palyaço, garson, anketör, broşür dağıtım, sekreter, karşılama hostesi, masa hostesi, model, manken... Hoo-opp! Nereye gidiyoruz? Gruplardaki ilanlar garipleşmeye başladı.

KRİTERE UYGUN MUYUZ?

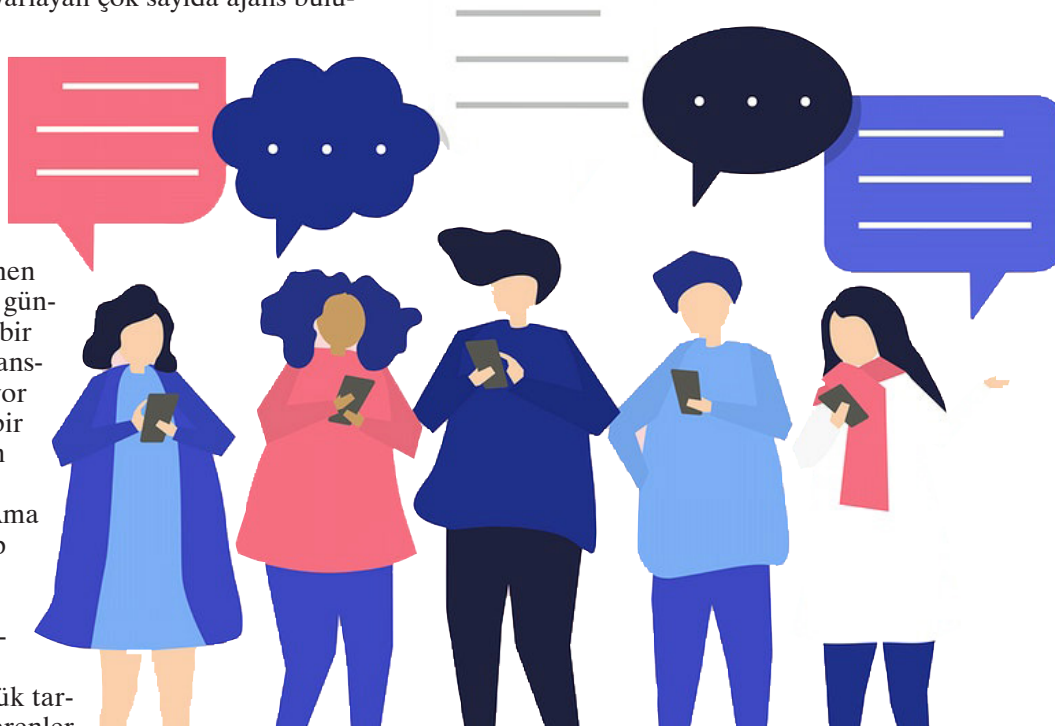
“Düzgün bir iş” bulana kadar günlük işlerde çalışıp günü kurtarırım düşüncesiyle incelediğimiz işler bazen yüzümüze bir tokat gibi çarpabiliyor. Az önce bahsettiğim WhatsApp gruplarına dahil olduğumda geçinebilmek için aynı zamanda çalışmak zorunda olan bir üniversite öğrencisiydim. Arkadaşımdan sıkça duyduğum WhatsApp gruplarından iş aramaya koyuldum. Birçok üniversite öğrencisi gibi çeşitli günlük işlerde çalıştım. Günlük iş dendiği zaman çok geniş bir yelpaze açılıyor. Günlük işleri ayarlayan çok sayıda ajans bulunuyor. Ajanslara bilgilerinizi bırakıyorsunuz, uygun bir iş olduğunda size haber veriyorlar. Böylece işverenler sadece ihtiyaçları olduğu kadar çalışana; yol, yemek, sigorta gibi hakları tamamen perde arkasında bırakıp günlük çalışma karşılığında bir miktar ücret ödüyor. Ajanslar da payına düşeni alıyor tabii. Buraya kadar, hiçbir hak ve güvence olmadan çalıştırılmak dışında bir problem görünmüyor. Ama bahsettiğimiz WhatsApp gruplarında işler biraz renk değiştiriyor. Ajanslarında yer aldığı gruplara gelen işler alıştığımız gibi garsonluk, anketörlük tarzında işler olmuyor. İşverenler kendi kriterlerini yazıyor, kri-

terlere uygun olanlar işe dönüş yapıyor. Bu kriterler “Şu gün, şu saatte” diye başlıyor. “Beşiktaş'ta canlı bir mekanda görsel müşteri olarak çalışacak 1.78 boy ve üzeri, alımlı, mekanı kalabalık ve canlı gösterecek kız arkadaşlar boydan ve yüzden fotoğraflarıyla birlikte başvuru yapabilirler” şeklinde oluyor. Boy, kilo, basen, meme ölçülerini yazarak yüzlerce genç kadının içinde bulunduğu grupta günlük iş ilanı veriliyor. Yaşadığımız şoku atlatmadan başka bir işverenden başka bir mesaj düşüyor. Mesajın altına bir de not düşülüyor; “Kriterlere uygun olmayan, fotoğraf göndermeyecek olanlar başvuru yapıp meşgul etmesin!”

BÜYÜK MEMEYE İKİ KATI ÜCRET!

İşler gitgide garipleşiyor. Sıradan görünen bazı iş ilanlarında, mesela bir garsonluk ilanında; “Şurada şu saat aralığında çalışacak bayan garsonlar aranıyor. Ücret günlük 80 TL. Boyu 1.75 ve üzeri olanlar için günlük ücret 120 TL” yazabiliyor. Yani boyunuz 175 cm üzeriyse ve büyük memelere sahipseniz aynı işi yaptığınız kısa boylu ve küçük memeli bir kadından neredeyse iki kat daha fazla para kazanabiliyorsunuz.

Kadın bedeni yüzyıllardır çeşitli şekillerde sömürüye maruz kalıyor. Bu sömürünün önüne geçmek için hiçbir adım atılmazken sömürü daha da derinleştiriliyor. Birileri bir şekilde boyumuzdan, kilomuzdan, etimizden, sütümüzden amansızca faydalanmaya devam ediyor. Sömürü biçim değiştirebiliyor ama sömürülen hep kadının bedeni ve emeği oluyor. Biz bunun karşısında vücut ölçülerimiz, saç rengimiz, işimiz gücümüz ne olursa olsun birleşmezsek sömürü artarak devam edecek. Bugün evinin kirasını ödeyebilmek için bu sömürüye göz yuman kadınlar yarın bambaşka bir sömürüye göz yummak zorunda kalmadan acilen yan yana gelmemiz gerektiği gün gibi ortada.

Deprem yoksul kadınları da vurdu

Eda TÜREOĞLU
Avcılar / İstanbul

İstanbul'da yaşanan depremin ardından evlerinde oluşan hasar sebebiyle birçok kadın evlerinden ayrılmak zorunda kaldı. Bu zor durumla mücadele etmeye çalışan kadınlardan biri de Ebru.

Ebru, yapılan incelemeler sonrası hemen evinden ayrıldı çünkü deprem olmasa bile evin çökme riski olduğu ortaya çıktı. “Evi hemen terk edin! denildi ama kimse nereye gideceğimiz konusunda bir şey söylemedi” diyor Ebru.

Sağlık sorunları sebebiyle düzenli çalışması mümkün olmayan eşi, 1 ve 7 yaşlarındaki kızları ile akrabalarının evine sığınmak zorunda kaldılar.

Ebru, deprem gününden bu yana başka bir ev arayışında fakat deprem sonrası anında yükselen kiralarda ne yazık ki bütçelerinin çok üstünde.

Ebru, “Bodrum katta bulunan daireler bile çok pahalı ama çocuğum 2. sınıfa gidiyor ve akrabamızın evinde ders çalışacak bir masası bile yok. Mecburen o yerin altına taşınmak zorundayım” diyor.

Yani depremden korunmaya çalışırken rutubetli bodrum katta hastalanmayı bile göze alıyor.

Ebru, geçim derdinin verdiği sıkıntıları anlatmaya devam ediyor, “Şuan asgari ücretle geçinebilmenin mümkün olmadığı bir zamanı yaşıyoruz. Evin kirasını ödesek faturalar kalıyor onu halletsek başka bir şey çıkıyor. Elimize gelen faturalara anca yetiyor peki ne yiyeceğiz? Çocuğumun okul masraflarını nasıl karşılayacağım derken yine birilerinin ihmalinin faturası bize kesiliyor. Bu süreçte bir şeyi çok daha iyi anladım. Onurlu bir hayat yaşamak isteyenlerin cebinden parası alınıyor. Eee paran yoksa da ölmeye mahkum ediliyorsun” diyor.

Evi hasar gören kadınlardan biri de Hazal. Tarih öğretmenliği öğrencisi Hazal “Ya depremle öldürülüyoruz, ya hayatımızdaki erkekler tarafından öldürülüyoruz, ya da senelerce atanamayıp açlığa mahkum bırakılarak bir şekilde öldürülüyoruz” diyor.

Yaşadıkları zorluklara rağmen Ebru, Hazal ve masada bulunan diğer kadınlar birbirlerinin dertlerini dinlerken bir taraftan çare de olmaya çalışıyor, çıkar yol arıyorlar. Son olarak da kadınların yaşadığı tüm bu yoksulluk, güvencesizlik, şiddet gibi sorunların ancak birlik olunursa çözülebileceğini söylüyorlar.

ALIN SİZE 'HASTANE YEMEĞİ'

Yemek geldi!!!” Koridora gelince sesleniyoruz; “Yemek geldi, kahvaltı geldi...” Bir an önce refakatçiler odalardan çıkıp hastalarının öğününü almaya gelin de koşu koşu 3 servisin dağıtımını tamamlayabilelim.

Hastanede hangi çalışan grubuna sorunlarını sorsanız “eleman eksikliği” cevabını alırsınız. Biz de mutfak çalışanları olarak eksik elemanla çalışıyoruz; eskiden 2 servise bakan şimdi 3 servise bakıyor, bir de mutfakta mesai yapıyoruz tabii. Bugün patlıcan soyup, doğrayıp ek mesai yaptım mesela. Yemek dağıttığımda ise 3 servise bakıyorum ki hepsi aynı katta bile değil. Arabalarımız çok eski; iten itilmiyor, çeksen çekilmiyor; çok ağır ve tekerleri zor hareket ediyor. Yemek kazanları çok ağır ki çoğumuz kadınız; bizim gücümüzün

çok üstünde onları indirip, kaldırmak, yıkamak, kurulamak. Çoğumuz bel, boyun, el, kol ağrısı çekiyoruz.

Eleman eksikliği sadece iş yükünü arttırmıyor; bizi de birbirimize düşürüyor. Yardımlaşma, dayanışma gittikçe azaldı. Bazı kişiler diğerine yük atarak kendi yükünü azaltma derdinde, ama

bu çözüm değil ki. Sayımız çoğaldıkça sorunlarımız çözülemez ki. Koca yaz geçti çoğumuz istediğimiz zaman senelik izin kullanamadık. Hem çok çalışıyoruz hem de dinlenecek zaman bile bulamıyoruz. Evdeki yükleri saymıyorum, hepimiz aynıyız işte...

“Hastane batıyor” diyorlar; o yüz-

den eleman alamıyorlarmış, o yüzden malzemeler yenilenmiyormuş, o yüzden 3 kuruşa talimiz. Bir de üstüne üstlük kıyafetimizi kendimiz dışardan parayla alıyoruz.

Sorunlarımız çok... Geçtiğimiz ay mutfak sorumluları ve ilgili amirler geldi, onlara da anlattık, imza topladık, işimiz azaltılsın, malzemeler yenilensin, kıyafet verilsin diye ama daha sonuç alamadık. Eleman eksikliği giderilmeden de rahatlamamız mümkün değil zaten. Çoğumuz sendikaliyiz ama birlik ve dayanışma konusunda eksikiz. Mücadeleden vazgeçmeyeceğiz tabii ama işimiz çok zor.

İşte böyle, beğenmeyince “hastane yemeği gibi” deriz ya; mutfakta haller böyle.

*Mutfak Çalışanı Bir İşçi
Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi
İZMİR*

Bakkalıktan McDonalds'ta işçiliğe uzanan bir hikaye

Hasret KANAT
Eyüp / İstanbul

Eşikle birlikte Nurtepe'de bir bakkalda esnaflık yapmaya çalışırken ekonominin kötü gidişatı nedeniyle iş aramaya koyulan kadınlardan biri Gönül. Yıllardır kendi dükkânında kendi işini yapmaya çalışan Gönül, Evrensel gazetesi okuru. Şimdi onun anlattıklarıyla esnaf bir kadının, 40 yaşından sonra nasıl işçileştiğini okuyacağız.

Geçmişte bir oto yıkama dükkanları da olan Gönül'ün eşi oto yıkamada kendisi dükkanda çalışıyormuş. Oto yıkama kapanıp, büyük marketlerin açılmasıyla bakkal da kendilerini geçindirmeye oluncu Gönül kendini McDonalds'ta bulmuş.

McDonalds'taki çalışma koşullarını anlatan Gönül, “Her koşulda en kötü işlerde çalıştırıyor. 12'de çalışmaya başlayıp 7'de bırakıyorum. Bazen 9'a kadar mesai. Ama oturmak yok, molada dakika tutuluyor. ‘Sabahtan akşama kadar hiçbir iş yapmasan da ayakta duracaksın’ diyorlar. Her iş yaptırılıyor. ‘Durma çalış’ diye bağırıyorlar. Duvara yaslanıp dinlenmek yok. Yarım saat yemek molası var, o da sıra beklerken zaten gidiyor” diyor.

Menü hazırlanmasından, temizliğe, pişirmeye her şeyi yaptığını söylüyor ve devam ediyor: “Bir masayı bir kere sili-

yorum bir daha, bir daha, bir daha. Her zaman iş var.”

'GENÇ OLSAM BURADA ÇALIŞMAYI TERCİH ETMEM'

Bu tempoda iş kazaları da yaşanıyor tabii. Gönül bir arkadaşlarının gözüne yağ sıçradığını, çalışanın hastaneye kaldırıldığını ifade ediyor. Müdürlerin çalışanlara ‘Sizin sağlığınız her şeyden önemli’ dediğini ama gerçeğin öyle olmadığını şu sözlerle anlatıyor Gönül: “Kalabalık olunca işler değişiyor. Müşterilerin yoğunlaşması kalabalıklaşmasına ‘patlama’ diyorlar. Yukarıdan gelen sesle daha çok hızla-

yoruz. 1 menü yerine 30 menü çıkarıyoruz. ‘Önce insan sağlığı’ diyor müdür, patlama olunca ‘Her şeyden önce menü’ diyor. ‘Ne olursa olsun menüleri değiştirin’ diye baskı yapıyorlar.

‘Menü satışı çok olunca ikramiye vereceğiz’ diyor müdürler ikramiye vermek yerine işçileri 50 liralık kahvaltıya götürmüş. “Müdürler sırf üstlerine yaranmak için ‘İşçilerden daha fazla nasıl kâr ederiz’in hesabını yapıyor. İşçiyi motive etmek için de sadece kahvaltı veriyor. Hepsi düzenin bir parçası halinde ilerliyor. Benim yaşım ileri bir yaş olmasa burada çalışmayı tercih etmezdim. Buradan çıkarsam da başka yerde iş bulmam zor”

diye durumunda yakınıyor Gönül.

'NE OLACAK KI 1 MAYIS'A GİDİNCE' DİYORDUM...

“Hakettiğimiz ücreti almak istiyoruz. Hem kölece çalıştırıyorlar hem de bize biçtikleri ücreti bile vermiyorlar. Yemek şartlarının düzeltilmesi gerekir. Multinet istiyoruz, her gün hamburger yemek istemiyoruz. Sigara molası, çay molası olması lazım. Bunların hiçbirini yok. Yarım saatlik yemek molasının yarısını dahi zor kullanıyoruz. Lavaboya bile parmak basıp gidiyoruz. Her yerde sıra olunca sürelerimizin hepsi gidiyor” diyerek taleplerini sıralayan Gönül, yaşlıların ve engellilerin işe ihtiyacı olduğu için onları çalıştırdıkları yorumunu yapıyor.

Eskiden kendisine gazete dergi getirenlerin 1 Mayıs'ı anlattıklarını kendisinin “Ne olacak ki bu 1 Mayıs'a gidince” dediğini söyleyen Gönül, “Tuhafıma gidiyordu. Çalışınca taşlar yerinde oturdu. İnsan gücü başkaymış. Sömürüldüğünü fark ediyor insan. Şimdi ‘Hak için şuraya gidelim’ deseler giderim, hakkımı savunurum” diye konuşuyor.

Yaşanan sorunların sadece McDonalds ile çözülmeyeceğini, topyekün sömürü sisteminin değişmesi gerektiğini söyleyen Gönül işçilere de şu çağırısı yapıyor: “Mücadele etmekten başka yol yok. Değiştirmek için, hâk istemek için daha çok çoğalmak ve birleşmek gerekiyor.”

Belediye işçisi kadınlar bu 25 Kasım'da daha örgütlü

Yasemin TIRYAKI
Kartal / İstanbul

DİSK'e bağlı Genel-İş İstanbul Anadolu Yakası 1 No'lu Şube ve şubeye bağlı Kartal, Kadıköy ve Ataşehir belediyelerinde bulunan birimler ve çeşitli müdürlüklerde kadın komisyonları oluşturulması gündemde. Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü 25 Kasım yaklaşırken kadın işçilerin talepleri doğrultusunda gündeme alınan komisyonlar ile işyerlerinde ayrımcı uygulamalara, şiddete, taciz ve mobbinge karşı daha güçlü ve örgütlü mücadele verilmesi amaçlanıyor.

Kadınların yoğun çalıştığı işkollarında örgütlü olsalar bile sendikalar, genel olarak erkek egemen zihniyetin hakim olduğu yapılar olarak faaliyet yürütüyor. Ancak son yıllarda kadınların sendikal mücadeleye katılımını ve yönetim kadrolarında temsiliyetini artırmayı hedefleyen daha eşitlikçi söylemler ve girişimler artıyor.

Bunda kadın hareketinin yürüttüğü kampanyaların ve çalışmaların sendikal örgütleri etkilemesi kadar; kadın işçi ve emekçilerin giderek daha çok haklarını

talep eder, vaatleri sorgular, yanıtlara tepki gösterir olmasının da payı var.

Kadınların yoğun çalıştığı işkollarında dahi sendikalara erkeklerin egemen olmasına ilişkin en yaygın ve aynı zamanda en yanlış kanı kadınların sendikalalaşmaya, sendikal çalışmalara ilgi göstermediğidir. Bu, erkek yöneticiler tarafından dile getirildiği gibi, sendika içinde kişisel gayreti, mücadelesi ile "yer edinebilmiş" bazı kadınlar tarafından da ifade ediliyor ne yazık ki. "Kadınlar kendi sorunlarına sahip çıkmıyor, şartlarını zorlamaya yanaşmıyorlar, biz başar-dıysak onlar da yapabilir, çaba göstermeleri gerekiyor" şeklindeki ifadeler, kadınların sendikal örgütlenmelerle me-safesindeki ekonomik ve toplumsal nedenleri göz ardı ediyor.

Bir kadının sendikal faaliyet yürüte-

PLANLARIMIZI KOMİSYONLAR ÜZERİNDEN YAPACAĞIZ

KADIKÖY Belediyesi İşçi Temsilcisi Birgül Makal: Örgütlenmek, daha özgür olabilmek, haklarımızı savunmak açısından kadın komisyonlarının oluşturulmasını yararlı görüyorum. Bununla ilgili çalışmalarımız sürüyor. 25 Kasım ve 8 Mart gibi kadın mücadelesi açısından önem taşıyan günlerde de bu komisyonlar üzerinden planlamalar ve etkinlikler yapacağız.

bilmesi ve yönetim kademelerinde sorumluluk üstlenmesi için aşması gereken bir çok engel var. Ailesini, eşini, yakın çevresini, hatta mahallesini ikna etmekten başlayarak, günlük yaşamını da bunu mümkün kılacak şekilde organize etmesi gerekiyor. Evde olmadığına çocuğa kimin bakacağı, ev işlerinin kim tarafından yapılacağı gibi... Ve bütün bunları tek başına yapması bekleniyor.

Yapılması gereken, erkek egemenliğinin bu denli baskın olduğu sendikalarda, bu engellerin ortadan kaldırılması için nasıl politikalar geliştirileceğini, hangi taleplerin öne çıkarılacağını, hangi araçların kullanılacağını, nasıl örgütlenmeler yaratılması gerektiğini ele almak olmalıdır. Ve bunu yaparken eşitlik anlayışının sendikanın kadın erkek tüm üyelerine benimsetilmesi yönünde faaliyetler yürütülmesi önemlidir.

KADINLAR KARAR MEKANİZMASI İÇİNDE OLMALI

GENEL-İŞ İstanbul Anadolu Yakası 1 No'lu Şube Başkanı Ahmet Arkan: "Belediyelerde binlerce kadın çalışan var. Daha zor şartlar altında çalışmalarına rağmen mobbing, şiddet ve tacize maruz kaldıkları yetmiyormuş gibi erkek egemen bir yapı içerisinde söz hakları da fazla yok maalesef. Ama bunun tersini yaratmak mümkün ve anahtarı yine işçi kadınların elinde. Nasıl mı? Birimlerde, müdürlüklerde ve belediyelerde kadın komisyonları oluşturarak sendikayla birlikte karar mekanizması içinde temel bir unsur haline gelmesi gerekiyor. Bununla ilgili bizler örgütlü olduğumuz üç belediye de kadın komisyonu kurulması ile ilgili üyelerimizle çalışma yürütüyoruz."

Şiddetin haklısı yoktur, çözümü de mücadeledir

Biz Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi'nde çalışan temizlik işçileri olarak ne zaman bir araya gelsek dertleşiriz. Ağır iş yaptığımız için hep ağrıyan bir yerlerimiz oluyor; boyun fitiği, bel fitiği, bilek ağrısı, diz ağrısı... En çok da baş ağrısı; üzüntüden, yorgunluktan, evde de dinlenemekten...

Bir kahve molasında Ekmek ve Gül dergisinin sayfalarını karıştırırken kadınların gördüğü şiddeti konuşmaya başladık. "Nasıl engel olalım ki, yapacak bir şey yok" diye başlayan sohbet; ilerleyen dakikalarda önce erkeklere öfkeye dönüştü sonra sosyal devlet taleplerine dayandı. Bir de baktık ki şiddeti konuşurken konu çalışma sorunlarına gelmiş. "Aldığım asgari ücret de olsa şiddete izin vermemek için boşanırım" diyen arkadaşlar; "Kadının ekonomik özgürlüğü olmalı" derken bir yandan da üniversite mezunu çalışan kadınlar arasında da şiddetin oldukça yaygın olmasını sorguluyordu. Şiddetin aslında genel bir sorun ol-

duğu; toplumun her kesiminde artan bir şekilde yayılıyor olması, insanların en sık da ekonomik sebeplerle öfke patlaması yaşamaları genel kanı iken, "Erkek fiziksel olarak güçlü olabilir, psikolojik sorunları olabilir, alkol sorunu ya da geçimsizlik sorunu olabilir, işsizlik vs. olabilir. Ama hiçbir sebep şiddeti meşru gösteremez" dedi kadın arkadaşlarımız. "Evet, sorunları hepimiz görüyoruz da nasıl yapmalı da bu şiddet son bulmalı" derken öneriler de geldi:

Biz temizlik işçisi kadınların öneri-

leri ve talepleri ise şöyle oldu:

■ Eğitimin ailede başlaması gerek, kız çocuğu kendini ezdirmemeyi, erkek çocuk da kadına değer vermeyi çocukken öğrenmeli.

■ Sünnet düğünlerinde şehzade giysileriyle, at üzerinde salona giren erkek çocuklarının yanında büyüyen göğüslerini saklamaya, adet olduğunu belli etmemeye çalışan kız çocukları var. Buna son verilmeli.

■ Boşanmak isteyen ama babasının evine gidemeyen kadın kolay kolay ay-

rılmaya karar veremiyor; burada bir devlet güvencesi olmalı.

■ Cezalarla caydırıcılık olmalı; iyi hal indirimleri olmamalı

■ Devletin şiddeti önleme ve mağduru koruma politikaları olmalı ve bunlar uygulanmalı

■ Kadınlar yasaları, sözleşmeleri, haklarını bilmiyor. Broşürlerle, panellerle bu bilgiler yaygınlaşmalı

■ Aslında tüm sorunların temelinde ekonomik sorunlar var; temel ücret ve çalışma haklarımız için mücadele etmeliyiz, hak aramamız için yollar kapalı. Grev hakkımızı engellenmeden kullanabilmeliyiz.

Ve dedik ki; başta İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı yasayı tüm kadınlar bilmeli. Her alanda birlikte çoğalarak mücadele etmeliyiz. Bu amaçla 25 Kasım haftasında bir etkinlik yaparak daha fazla kadın çalışana ulaşılmaya karar verdik.

Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesinden Bir Temizlik İşçisi / İZMİR

Kadın öğrenciler: Eğitim hakkımız, burs ihtiyacımız!

Ekonomik krizin derinleşmesi ile birlikte herkes gibi biz öğrencilerde zor günler geçiriyoruz. Okul, yurt, yemek, kitap ve kırtasiye masrafları derken geçinemiyoruz. Bütün bu sorunları birkaç kadın arkadaşla beraber "Eğitim Hakkımız, Burs İhtiyacımız" kampanyası etrafında konuştuk.

Berfi Gıda Mühendisliği bölümünden, "Sürekliliği bu konu hepimizin kafasını meşgul ediyor, yani KYK'nın verdiği meblağ okul masraflarını karşılamaya yetmiyor, ben en temel ihtiyaçlarım için bile çalışmak zorundayım.

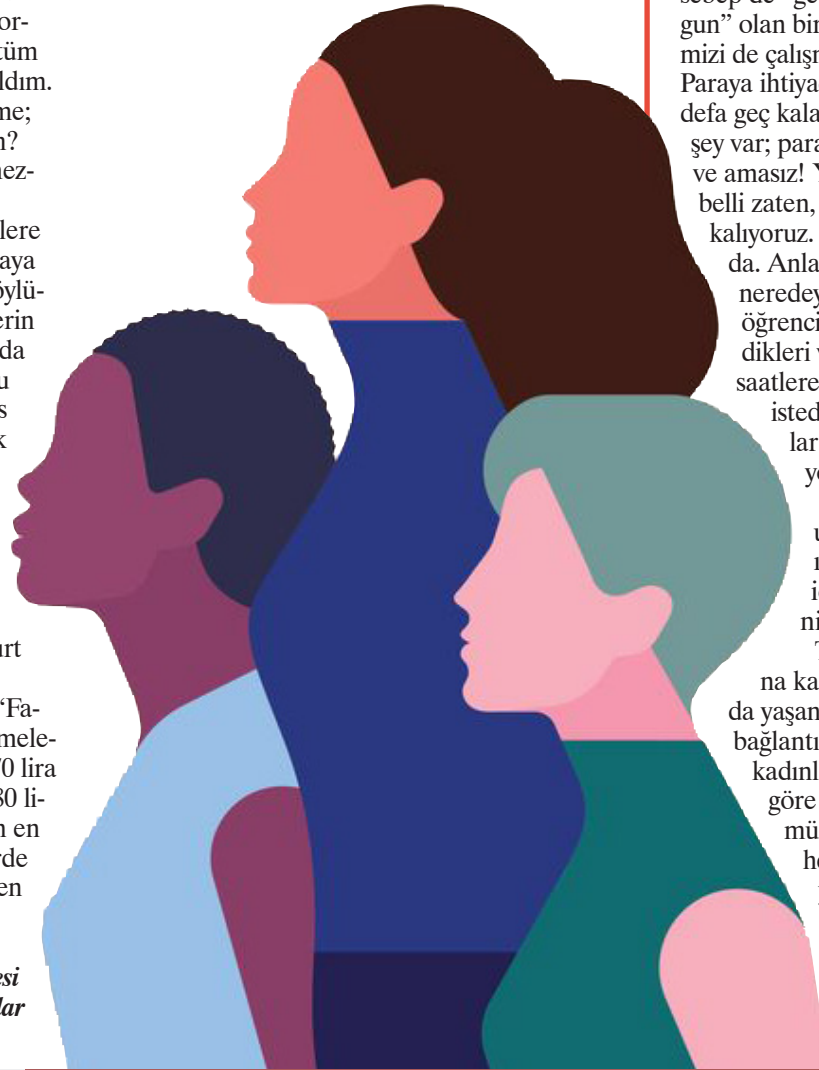
Çeşitli işlerde çalıştım fakat bütün bu sorunlarla beraber bir de kadın olmanın verdiği zorluklarla karşı karşıya kalıyorum. Çalıştığım tüm işlerde diğer erkeklere göre daha az maaş aldım. Bir yandan şu soruları da soruyorum kendime; mezun olunca sigortalı işe girebilecek miyim? Kredimin faizi ne kadar olacak? Ya ödeyemezsem?"

KYK bursunun ihtiyacı olan tüm öğrencilere karşılıksız verilmesi için yürütülen kampanyaya ilişkin Hukuk öğrencisi Ece ise de şunları söylüyor, "KYK borçlarını ödeyemeyen öğrencilerin sayısı 5 milyona ulaştı. Öğrencilik hayatımızda bir sürü sorun yaşıyoruz ve mezun olunca bu sorunlar bitmiyor. Ben KYK kredi veya burs almıyorum, kredi alırsam zaten geri ödemek zorunda kalacağım için almamayı tercih ettim. Barınma, eğitim ve beslenme ihtiyaçlarımız ücretsiz karşılanmalı. Bu en temel hakkımız. Yurtta kalıyorum geçen seneye göre yemek fiyatları ikiye katlandı. Porsiyonlarımız da azaldı. Onun dışında kadınlara uygulanan ayrımcılık yüzünden yurt hayatı bizi zorluyor.

Mimarlık Fakültesi'nden bir arkadaş ise "Fakültemizde derslerimiz için aldığımız malzemelerin parası dudak uçurtuyor. Haftalık en az 70 lira harcama yapmak zorundayız. Bu da ayda 280 liraya denk geliyor. Bu sorunlar kendimiz için en ufak bir harcamayı imkansız kılıyor. Derslerde kullanılan malzeme ücretleri karşılanmalı ben de kampanyayı destekliyorum" diye ekliyor.

*Istanbul Aydın Üniversitesi
Ekmek ve Gül Atölyesinden Kadınlar*

*Aydın Üniversitesi'nden
kadın öğrenciler,
"Eğitim Hakkımız,
Burs İhtiyacımız"
kampanyasının
kendileri için neden
önemli olduğunu anlattı.*

'Ona göre iş bulacaksın!'

Mekan: KYK Kız Öğrenci Yurdu.
Saat: bizim için çok önemli!
Arkadaşlarımızla ne kadar oturacağımıza, kütüphaneden saat kaçta ayrılacağımıza kadar tüm planımızı 23'te yurttan olmak üzere ayarlamak zorundayız. Zorundayız yoksa uyarı alırız yurt memurları tarafından. Önce iki defa uyarılır ardından müdire ile aşırı gergin geçmesi öngörülen bir sohbet yaşarız. Bunların yanı sıra iki gidim kullanabildiğimiz internetimiz kesilir geç kalırsak. Aman ha bir yerde kalmaya karar verip de izin almayı unutalım, kıyametler kopar. İzni almak için de en geç 22'ye kadar vakit var.

Bir işte çalışıyorsanız ve bu yüzden yurda geç girmişseniz bu sebep de "geçersiz bir bahane" olarak görülecektir. Saatleri "uygun" olan bir iş seçmeliyiz; ama okulu da aksatmamalıyız, dersimizi de çalışmalıyız ha bir de ailelerimize de destek olmalıyız. Paraya ihtiyacınızın olması, günlük bir işte çalışıp yalnızca bir iki defa geç kalacak olmanız... Hiçbiri önemli değil, önemli olan bir şey var; paran olmasa da yurt ücretini ödemelisiniz:Gecikmeden ve amasız! Yurtta kalan bizlerin ekonomik durumu az buçuk belli zaten, ya sev ya terk et mantığı ile bu yurtlara mahkum oluyoruz. Böyle yazınca komik geliyor da ağlanacak hal aslında. Anlayacağınız öğrenciyken de cinsiyetiniz kadın ise neredeyse her gün bu stresi yaşamak zorundasınız. Erkek öğrenci yurtlarında durum böyle işlemiyor tabii; yurda istedikleri vakitlerde dönebiliyor ve istedikleri yerde istedikleri saatlere kadar kalabiliyorlar. Peki neden? Neden erkekler istedikleri vakitlere kadar dışarıda kalabiliyorlar, kadınlar neden en geç saat 23'te yurttan olmak zorunda oluyorlar?

Genellikle kadın yurtlarının merkezden çok uzak, ıssız yerlerde yapılması; yurt yollarının ışıklandırılmasının zayıf olması... Hepsi kadın için dış dünyayı daha da korkunç hale getirmenin yollarından biri mi?

Tüm bunlar yurt memurlarının oturup kendi başlarına karar verdiği bir şey olmadığına göre, aslında yurtlarda yaşananlar da toptan hükümetin kadın politikaları ile bağlantılı, bilinçli izolasyon çalışmaları. İşte bu yüzden biz kadınlar korkunç bir dünya karşısında ondan korkup ona göre hareket etmek yerine bu dünyayı yaratanlara karşı mücadele etmeliyiz. Kabul etmemeliyiz bu eşitsizliği, her fırsatta dile getirmeli sorunun kaynağını görmeliyiz. Üstelik bunu tüm kadınlar olarak yapmalıyız. "Ben zaten yurda vaktinde giriyorum, bana göre hava hoş" demeden, hep birlikte karşı çıkmalıyız.

*Ataşehir KYK Kız Öğrenci Yurdu'ndan
Bir Öğrenci*

Tacizi sanki hiç bizim başımıza gelmeyecek sanıyoruz. En azından ben ve annem öyle hissediyorduk. Toplumda bazı kadınlar bile kendi hemcinslerinin başına böyle şeylerin şort giydikleri için, açık giyindikleri için geldiğini sanıyor. Bu olayın benim gibi tesettürlü bir kadının başına gelmeyeceği sanılıyor. Ben ve annem de o güne kadar öyle düşünüyorduk. Ailemle alışveriş merkezindeydik, kıyafetlere bakarken üstümde o

Tesettürlü kadınlar tacize uğramaz mı?

adamın bakışlarını hissettim ama paranoya yaptığımı zannedip yoluma devam ettim ta ki kasada bir elin kalçamı sıktığını hissedene kadar. Şok oldum, ne olduğunu anlamaya çalıştım ama aynı adamın yanımdan hızlıca geçtiğini gördüm. Nasıl tepki vereceğimi, ne yapacağımı bilemedim.

Zaman hızlıca geçti ve ben hiçbir şey yapamadım. Kendime gelir gelmez anneme anlattım. Annemin verdiği tepki beni çok şaşırttı; "kızım niye bağırmadın, kızım niye tokat atmadın, niye tepki vermedin" Nasıl yani? Benim annem "aman kızım sessiz ol, kimse duymasın" demez miydi? Bunu

yeni öğreniyordum çünkü daha önce annemle bunları hiç konuşmamıştık. Belki de bunu bilseydim daha farklı bir tepki verecektim. Biliyorum ki benim gibi bir sürü böyle kadın arkadaş var ve çekinceleri yüzünden gerekli tepkileri veremiyorlar. Biz bunu en yakınlarımızdan başlayarak anlatalım, konuşalım sessiz kalmayalım ve bağırılmaktan vazgeçmeyelim.

*Istanbul Aydın Üniversitesinden
Bir Kadın Öğrenci*

Bir diğërimizin cesareti olalım...

25 Kasım, şiddetle mücadele günümüz. Ben yazılarımda insan hikayelerine dokunmayı çok seviyorum. Bu sefer kendi hikayemi, kendi mücadelemi paylaşmak istedim. Hikayem sizlerinki gibi, her kadın gibi. “Yapma” diye başlayan, “çocuk duyacak” diye devam eden şiddet dolu hikayeler. Anlatma çabam içerisinde bile kadın olduğum için “hak etmişsindir”i ima eden gözlerle maruz kaldığım, yanımda olmayan, hatta bundan üzerime baskı yükselmek isteyen insanlarla dolu bir hikayem var benim de, ama bunun mücadelesi de var...

Aşağılanıyoruz, suçlanıyoruz, dayak yiyoruz, tecavüze uğruyoruz ve öldürülüyoruz! Susuyoruz! Susmak! Bu ahlaksızlığa, bu insanlık dışı suça ortak olmak demek değil midir?

Ben susmadım. Gereğesi ne olursa olsun eşit şartlarda mücadelemi veremeyeceğim bir yaşam alanına “hayır” dedim!

Dili susan ama gözleri konuşan, yardım dileyen, bedeni çığlık çığlığa haykıran kadınlardan olmamak için ve en önemlisi “şiddeti” kanıksayacak çocukların annelerinden biri olmamak adına susmadım! Her yaptığımınla aşağılandığım, aşağı çekildiğim, çiğnendiğim bir ortamda kendimi mutlu etmek görevimden ve hakkımdan vazgeçmedim. Çünkü mutlu kadın, mutlu toplum, yetişecek mutlu evlatlar demektir!

Şiddeti haklı çıkaracak hiçbir bahane yoktur! Bırakın; “ama ben de hak ettim, çünkü...” diye devam eden cümleleri. Fark edin! Zorbalık; asil olarak gücü ve zekası yetmeyenin başvurduğu tek yöntemdir. Kabbullenmeyenin silahıdır şiddet!

Kızlarımızı; “dayak bazen de hak edilir” diye,

‘Hepimiz diğërimizin cesareti, yoldaşı, eli, kulağı ve yüreği olalım. Kapıyı çarpıp çıktığımızda dışarıda işsizlikten, fuhuştan, açlıktan ve ölümden korkmadığımız bir dünyayı birlikte yaratabiliriz.’

oğullarınızı “hak edeni döveceksin” diye yetiştirmeyin! Çünkü özünde sevmenin, sevmiyorsa medenice gidebilmenin cesareti ve doğruluğu hiçbir şeyde yoktur. Güçlü kadınlar yetiştirelim. Hepimiz bir diğërimizin cesareti, yoldaşı, eli, kulağı ve yüreği olalım. Çünkü ses ses ile birleşirse duyulur ve hak haklı ile birleşirse adalet olur. Kapıyı çarpıp çıktığımızda dışarıda işsizlikten, fuhuştan, evsizlikten, açlıktan ve ölümden korkmadığımız bir dünyayı ancak birlikte yaratabiliriz. Sen ve ben aynı taraftayız! Kadını! Dünyü sessizce ağlamaya mahkum edilmiş kız çocukları, bugünün şiddete maruz kalan kadınları olmayı reddediyoruz.

Bu hikaye sadece benim değil, sadece senin değil; hepimizin hikayesi. Öyleyse hakim bey; bu ayrılığın sebebi “Şiddetli geçimsizliktir!” Ve bedeli sokak ortalarında öldürülmek değildir! Sonucu “iyi hal indirimi” asla değildir! Bu bir kadın mücadelesidir ve bir gün değil, o bir günün nezdinde her gün geçerlidir.

*Ayşegül BEKTAŞ
Esenyalı / İSTANBUL*

Varız, var olmaya devam edeceğiz

Bu dünyada kadın olmak hayli zor. Çünkü karşımızdaki insanların ne düşüneceklerine göre yaşıyoruz, halbuki kadın özgür olmalıdır. “Kadıncı böyle düşünür” diye küçümseniyoruz. Evet kadını ama kadınlığımızdan aldığımız güçle birçok şeyin üstesinden gelmekteyiz. Kadına yönelik şiddetle mücadele gününe giderken, şiddetin olağanlaştırılmaya çalışıldığı bir dönemde, şiddete karşı mücadele ediyoruz. Bu durum karşısında biz kadınlar olarak sessiz kalmayıp tepkimizi bir nebze de olsa göstermeliyiz.

Bir kadını kimse ezemez, kimse bu hakka sahip değildir. Kimse bir kadını değil düşünceleriyle, tavırlarıyla da yargılamaz. Giyimi, kuşamı üzerinden yargılanamaz kadınlar... “Kadın dediğin konuşurken konuştuğuna dikkat edecek, kadın dediğin dışarıda çok gezmeyecek, kadın dediğin evde oturacak, elinin hamuruyla erkek işine karışmayacak”... Bu sözler artık çok geride kaldı. Bir kadın isterse eğer her şeyi yapabileceğine sahiptir.

İktidarın, iktidarın politikaları ile beslenen erkeklerin kadınları eve hapsetmesine, kadınları ikinci sınıf görmesine karşı biz kadınlar sokağa çıkmaya, alanlarda olmaya, üretmeye, çalışmaya, ilerlemeye devam edeceğiz. Ve sesimiz hep çıkacak. Biz varız ve var olmaya devam edeceğiz...

*Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesinden
Kadın Öğrenciler / ELAZIĞ*

YURT ÇALIŞANLARININ AĞIR İŞ YÜKÜ

ODTÜ yurtlarında kalan kadın öğrenciler olarak, yurtlarda birçok problemle karşılaşmıyoruz. Fakat, bu mektupta asil olarak, yurtlarda çalışan kat görevlileriyle ilgili izlenimlerimi paylaşmak istiyorum. Her sabah saat 7’ de iş başı yaparak, her gün tuvaletleri ve mutfakları baştan aşağıya yıkayarak güne başlıyorlar. Mesai saatleri içinde, işleri bitmiş dahi olsa görevli oldukları katlarda kalmaları zorunlu. Öğle araları dışında, yangın merdiveninde oturup soluklanmak bile uyarılmalarına yetiyor. Güya yönetim tarafından pis olduğu iddia edilen bir yurt olduğumuz için, yönetim kat görevlilerine özellikle daha fazla yüklenmeye başlamış. Odaların dağınıklığından, kapı önüne ayakkabılarımızı bırakmamıza kadar çoğu şeyin sorumluluğu, anlamsız bir şekilde kat görevlilerine yükleniyor. Odaların küçük olması, çok az eşyanız olsa dahi çok kolay dağılabilmenize neden oluyor. Odalarımızı toplamak için vaktimiz okulun genel trafiği içinde koşuşturup durmak zorunda kaldığımız için genelde olmuyor. Fakat, yurdun yapısı ile ilgili çok sayıda problem görmezden geliniyor. Müdüre-

miz, bazı zamanlar katları geziyor hem odalara girip bizim özel alanımıza, “dağınıklık kontrolü” yapmak için müdahalede bulunuyor hem de kat görevlilerin işlerini “doğru” yapıp yapmadığını kontrol ediyor.

Yurtta fare gibi bir problemle karşılaştığımızda ise, danışmanın “Aman o korkunca saldıracak” gibi dalga geçerek arkadaşımıza verdiği tepkiden sonra, yurdun beş yıldır ilaçlanmadığını öğrendik. Yönetim, yurtlarla ilgili düzeltilmesi gereken oldukça temel problemler varken, çoğu şey için görevlileri sıkıştırıyor. Karşılaştıkları sert üslup ve çalışma şartlarının katlılığından dolayı, farklı katlardaki arkadaşlarımız kendi görevlilerinin birkaç kez, yangın merdiveninde ağladığına dahi şahit olmuş. Bir de çamaşır odasına yeni bir çamaşır makinesi alındığında, bu ağır makineleri kat görevlilerine taşıtmışlardı. Böyle ağır bir iş yapmak görevliler için oldukça sağ-

lıksız, ayrıca bizim bildiğimiz kadarıyla kat görevlilerinin iş tanımlarında da yer almıyor. Bunlara rağmen, ekonomik krizi de göz önüne alarak, işsiz kalma korkusu ve benzeri sebeplerden ötürü, görevliler yönetime itaat etmek durumunda kalıyorlar. Sendikalı olup olmadıklarını bilmiyoruz fakat, bizim anladığımız kadarıyla sendikalılar ise de sendika bu konuda herhangi bir adım atmıyor. Günümüz Türkiye şartlarını düşünecek olursak; kat görevlileri ve yurt personeli üzerindeki baskının ve sömürü koşullarının gitikçe ağırlaşacağını tahmin etmemiz zor değil. Fakat yurt personelinin ve kat görevlilerinin insanca şartlarda çalışabilmelerinin sağlanması ve güvence altına alınabilmesi için; hem bütün yurtlardaki görevlilerin hem de biz öğrencilerin, bir arada durup ses çıkartmasının önemli olacağını düşünüyoruz.

ODTÜ Yurtlarından Bir Öğrenci / ANKARA

Yurt personelinin insanca şartlarda çalışabilmeleri için bütün yurtlardaki görevlilerin ve biz öğrencilerin, bir arada durup ses çıkartması önemli.

**Kendinden 'içinden geldiği
gibi bir kadın' yapanın şairi:**

GÜLTEN AKIN

Dertle taşanın, içi sıkılanın, serçeler gibi ürkek olanın... Mutfakta soğan kavrulunca, sofralar kurulunca, perdeler bir düzen pencereleri sarınca, halının saçağı fırçalanınca içi ferahlayanın, bu ferahı uzun boylu yaşayamayanın... Memlekete dünyaya dair kaygısı ağusu bilincinde, öfkesi kızması yüreğinde olanın, ama "yasayla, yasakla, töreyle" dünyanın evlebed dönmeyeceğini bilip, hayatın küçük ayrıntılarından isyanlar yontanın... Bunların hepsini toplayıp kendinden "içinden geldiği gibi bir kadın" yapanın şairidir Gülten Akın.

Onun "kadınca" dilinde kadınlığa yüklenenlerin de, yüklenenlerden kurtulmak istemenin de yeri vardır. Bir yanda ev içi bekleyişler, geçmeyen saatler, annelik etmenin derdi, özbenliğe çizilen sınırlar, eksiklikle malul kılınmış var oluşlar, sükuta davet, ılımlılığa övgü... Diğer yanda hiçbir mevsim ölmeyen sardunyalara benzer bir direnç hali, sokağa taşmanın heyecanı, mahpus ölü bekleyişlerinde bilenen öfke, dünyayı değiştirmeye yeltenmenin azmi, bu zamana kadar olmamışlara inat oldurma gücü, inadı... Hepsi aynı anda ve birlikte... Çünkü hepsinin yeri vardır "insan" olanda.

Gülten Akın gündelik olana dikkat kesilmenin rehberini sunar bize her dizesiyle. Gündelik olan hayatın kendisidir çünkü; büyük lafları, kitabın ortasından cümleleri, dünya hali tasvirlerini, insanlık

tarihinin büyük anlatısını yaratanın ne olduğunu da bilen, bilgeliğini gündelik hayatın küçük ama her şey olan ayrıntılarını anlatmaktaki mahirliğiyle hissettiren bir anlatıcıdır o. Kadınların saçlarından tutulup sürüklendiği, kadınların saçlarından süpürge yaparsa değerlendirildiği bir memleket halinde kestiği kara saçlarından ördü her ne yazarsa yazsın bir yerinde gündelik isyanı da taşıyan şiirlerini belki de... "Biz susmaya, sakin durmaya, coşkuyu belli etmeye eğitildik. Özellikle benim yaşmdakiler ve özellikle kadınlar. Aşk dolu, coşkular içinde bir ufak kadın ama o aynı zamanda dengeli, tutarlı, kurallı olmaya çalışıyor, çoğu kez de başarıyor. İşte size sürekli gerilim..."* diye anlatıyor kendinden çıkıp kendiliğinden kadınlığa varan şiir yolculuğunu. Bu yolda sonradan Didem Madak gibi, Birhan Keskin gibi kadına dil olan kadın şairlerin ışıyacağı, kısa öykülerinde gündeliğin inceliğini taşıyan yeni öykücü nice kadının o ışıklı sözlerden kendilerine tercüman bulacakları bir şair evreni yaratmada adı ilk sırada yazılacak kadınlardan oldu.

4 Kasım 2015'te 82 yaşında kaybettik Gülten Akın'ı. Dört yıl geçti, bu dört yılda onun kaleminde alıp diline yerleştirdikleriyle nice kadın kendinden "içinden geldiği gibi bir kadın" inşa etti.

* TÜYAP Ankara Kitap Fuarı'nda bir söyleşiden, 1994

SARDUNYA

**Yasadır anımsatalım:
Tohum ekenlerin, fide dikenlerin
Kimse durduramaz yağmurunu
Güneşini kimse kesemez**

**Fesleğen ekıyorum, sardunya
dikiyorum
Arsızmış, öyle diyor komşum
Artık siz istemeseniz de
Açar tohumunu, yayılır toprağınızda**

**Ne güzel ne güzel ne güzel tanırım
Fesleğen ekıyor, sardunya
dikiyorum
Bittiyorum arsızlığına çimenin
çiçeğün
Arsızlık bugünden geri
Umut ve direnç demektir
Sokulmak demektir yaşamın
koynuna
Özdeşlik demektir yaşamla
İnan olsun dostlar, inan olsun
Dalından kopan sardunya
Bozulmadı bi kez, eğmedi başını
Açmayı sürdürdü diktiğim toprakta**

BARIŞARAK, GÜCÜMÜZÜ BİRLEŞTİREREK; İNSAN OLMANIN ONURUNU DÜŞÜNEREK...

"Dünyanın iki eli var sanki. Biriyle taşıdığı kolaylıklar, incelikler, ötekiyle taşıdığı kabalık, kıyıcılık, yok edicilik, ölüm.

Bu ikinci el o kadar güçle saldırır oldu ki, dünya kendini yok etme aşamasına geldi.

Elimizde düş gücümüzle, yeteneğimizle ürettiğimiz o yazılar, şiirler var. Kitaplar var. Yazdıklarımızda gerçek adına söylediklerimiz ne olursa olsun, bir kıyıcığında umudu saklı tutuyoruz... Yalnız değiliz. Pek çok insan bizimle. Onurumuz ve vicdanımız var...

Dünyanın birçok yerinde insanlar bir bombayla, bir kimyasal silahla yok ediliyor. Varsıl ülkelerle yoksul ülkeler arasındaki açığı büyüyor. Açlıklar, işsizlikler... Bunlar yetmiyor. Doğanın dengesi hızla bozuluyor. İklim değişiyor; nehirlerimiz, göllerimiz kuruyor, toprak çoraklaşıyor.

Savaşarak, birbirimizi yiyerek, yakıp yıkarak neyi kurtulamak istiyoruz ki?

Barışarak, gücümüzü birleştirerek; insan olmanın onurunu düşünerek; toplumsal vicdanı silip parlatarak; yok ettiklerimizi, bozduklarımızı onarma yolunda ortak aklımızı kullanarak çocuklarımızın geleceğini kurtarabiliriz."

Frankfurt Kitap Fuarı konuşmasından, 2008